

ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๒๙๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรียน รอง นรม. , รัฐ-นร. , กระทรวง กรม ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๓๐๑/๔๙๐๒ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบการถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ลงมติเห็นชอบการถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

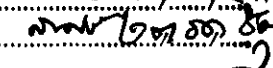
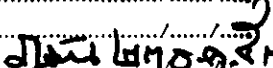
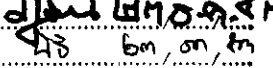
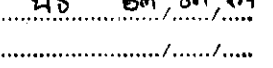
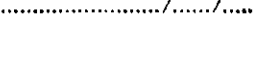
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๒๒๔

www.cabinet.thaigov.go.th

รอง ลคร.
ผอ.สำนัก
ผชช.
ผอ.กลุ่ม
อาลักษณ์
จนท.พิมพ์

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๓๐๑/๔๙๐๒

กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต

กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 9447
วันที่ 9 ธ.ค. 2553
เวลา 16.05 น.

✓ ธันวาคม ๒๕๕๓

สอ. รับที่ 601
วันที่ 9 ธ.ค. 2553
เวลา 16.05 น.

เรื่อง ขอพระราชทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญาเพื่อเฉลิมพระเกียรติ
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการพิจารณาน้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่ง
แผ่นดิน” จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๘๔
พรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อวงการ
การศึกษาของชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยฉันทานุมัติจากผู้บริหาร ข้าราชการ ครู บุคลากรและนิสิต
นักศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทั้งปวง เห็นสมควรขอพระราชทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราช
สมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณและเฉลิมพระเกียรติให้
ปรากฏอยู่ยั่งยืนสืบไป

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพระราชจริยวัตรและ
พระราชกรณียกิจด้านการศึกษา และได้นำเสนอเพื่อขอพระราชทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย
พระราชสมัญญาดังกล่าวข้างต้น ขอรับความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้บริหารองค์กรหลักของ
กระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กับทั้งได้รับ
ความเห็นประกอบเรื่องราวจากราชบัณฑิตยสถานและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รายละเอียด
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยพร้อมนี้

กระทรวงศึกษาธิการ จึงขอเสนอให้คณะรัฐมนตรีได้โปรดมีมติเห็นชอบให้น้อมเกล้า
น้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา และหาก
ได้รับความเห็นชอบแล้วขอสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้โปรดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๓๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๗๙๑๐

เอกสารประกอบการพิจารณา

น้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา

พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

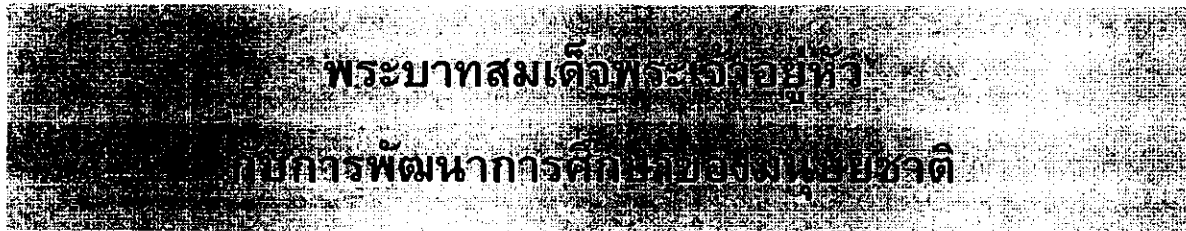

กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาการศึกษาของมนุษยชาติ	๒
๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “พระผู้เป็นครูแห่งแผ่นดิน”	๔
พระทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน “การศึกษาในระบบ”	๖
พระทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน “การศึกษานอกระบบ”	๑๔
พระทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน “การศึกษาตามอัธยาศัย”	๑๘
๓ พระทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน “ทุนการศึกษาและโครงการสราญกรมไทยฉบับเยาวชน”	๒๓
๔ พระทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส “ตำราพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับพลชนิกกร”	๓๔
๕ พระทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน	๓๗
ภาคผนวก ๑	
ภาคผนวก ๒	

๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติ
เป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙

วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามอย่างโบราณราชประเพณี ณ พระที่นั่งไพศาล
ทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง เฉลิมพระบรมนามาภิไธย ตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏ
ว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร
สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระปฐมบรมราช
โองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

นับแต่ทรงครองสิริราชสมบัติ พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในการครองแผ่นดิน
โดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ นำความเจริญรุ่งเรือง
สู่ประเทศชาติ และประชาชนอย่างไพศาล โดยเฉพาะพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาการศึกษาไทย
นั้น พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษ ส่งผลให้การพัฒนาการศึกษาของชาติมีความ
เจริญก้าวหน้าแผ่ขยายครอบคลุมทั้งในเมืองและในชนบทโดยทั่วถึง

ในรัชสมัยของพระองค์ การศึกษาของไทยพัฒนาก้าวหน้าครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ
การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของคนไทยและการศึกษาไทยที่สำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์การพัฒนาของประเทศไทย

ความเจริญก้าวหน้าดังกล่าว เนื่องด้วยพระปรีชาญาณในความเป็นครูและมีพระราชวิสัยทัศน์
ที่ทรงมองเห็นความสำคัญของการศึกษาในอนาคตว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ

ศักยภาพของมนุษย์ ให้มีความเจริญก้าวหน้าเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล พระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติ นอกจากในฐานะพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นที่เคารพสูงสุดของปวงชนชาวไทยแล้ว **พระองค์ยังทรงเป็นครูยิ่งกว่าครูของแผ่นดิน** ซึ่งเป็นที่เกื้อหนุนทั้งของพสกนิกรชาวไทยและเป็นที่น้อมเคารพของนานาอารยประเทศทั้งหลายในโลก

พระราชภารกิจที่ทรงปฏิบัติ เป็นพระราชภารกิจที่สะท้อนให้เห็นถึงพระราชหฤทัยของความเป็นครูโดยเด่นชัด เป็นพระราชภารกิจที่ทรงต้องการเห็นพสกนิกรและมนุษยชาติได้รับการพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งด้านวิชาการและความเป็นมนุษย์ที่เพียบพร้อมดีงามอย่างสมดุล ระหว่างสติปัญญา ความดี ความงาม ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ที่จะทรงปฏิบัติพระราชภารกิจความเป็นครูของพระองค์ให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อความสุขของพสกนิกรชาวไทยและของมวลมนุษยชาติ

๒

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายคำว่า ครูและศิษย์ ไว้ดังนี้
 ครู ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

ศิษย์ ผู้ศึกษาวิชาความรู้จากครูอาจารย์ โดยปริยาย หมายถึง ผู้ที่ศึกษาหาความรู้จากตำรา
 ของผู้ใดผู้หนึ่งแล้วนับถือผู้นั้นเป็นเสมือนครูบาอาจารย์ของตน

วัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมของการเชิดชูครู น้อมเทิดบูชาครูมาแต่โบราณกาล คำว่าครู
 ในวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทยนั้น ครูมิได้มีความหมายในวงจำกัดเฉพาะครูในโรงเรียน ในวิทยาลัย
 และในมหาวิทยาลัยเท่านั้น หากแต่มีความหมายครอบคลุมไปถึงผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศิลปะ
 วิทยาการต่างๆ ทุกสาขาอาชีพและได้ถ่ายทอดความรู้ที่ตนมีแก่ผู้ที่ฝากตัวเป็นศิษย์

ด้วยเหตุนี้คำว่าครูในวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทย จึงมีครูในทุกสาขาอาชีพ อาทิ ครูมวย ครูกระบี่
 กระบอง ครูดนตรีไทย ครูแพทย์แผนไทย แม้บางคนอาจจะไม่ได้ฝากตัวเป็นศิษย์เพื่อเรียนรู้สรรพวิทยา
 กับครูท่านใดท่านหนึ่งโดยตรง หากแต่ได้จดจำนำความรู้ของครูแต่ละท่านมาฝึกฝนปฏิบัติด้วยตนเองก็
 ยังกยกย่องเชิดชูให้ทุกท่านดังกล่าวเป็น ครู ของตน

ปัจจุบันคำว่า ครูแห่งแผ่นดิน เป็นคำที่พลกนิกรชาวไทยนำมาใช้เพื่อน้อมเทิดบูชาแด่องค์
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีพระปรีชาสามารถในสรรพวิทยาการด้านต่างๆ จนเป็นที่ประจักษ์แจ้ง
 ทั้งต่อพลกนิกรชาวไทยและในนานาอารยประเทศ ทรงประดิษฐ์คิดค้นพัฒนาองค์ความรู้ที่ทรงค้นพบ
 หลากหลายสาขา จากนั้นทรงเผยแพร่ความรู้ให้แก่พลกนิกรทุกหมู่เหล่าและแก่มวลมนุษยชาติใน
 ลักษณะของครูมหาชนและของมวลมนุษยชนต่อเนื่องตลอดมา

นับถึงปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติเป็นเวลา ๖๕
 ปี ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานกว่าบรรพ

มหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีทุกพระองค์ ได้ทรงเป็นทั้งพระมหากษัตริย์ที่เป็นครูของพสกนิกร และครูของครูต่อเนื่องมาจนถึงกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงถ่ายทอดความรู้ของพระองค์ผ่านการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาตลอดชีวิต ทรงให้ความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้ในวิถีชีวิตจริงเป็นสำคัญ

ความเป็นครูแห่งแผ่นดินที่พระองค์ทรงปฏิบัติจนถึงกาลปัจจุบัน ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ปฏิบัติพระองค์ในการเป็นครูยิ่งกว่าครูที่มีคุณูปการเกินกว่าจะพรรณนาได้ครบถ้วนในทุกมิติ จนเป็นที่ประจักษ์ของพสกนิกรชาวไทยและในนานาอารยประเทศทั้งหลายในโลก ประมวลพระราชจริยวัตรความเป็นครูของพระองค์ได้ ดังนี้

พระผู้ทรงเป็นครูกับแผ่นดิน

“การศึกษาไทยสมัยแรก”

พระราชกรณียกิจในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้น เริ่มจากใน พ.ศ. ๒๔๔๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนจิตรลดาขึ้นสำหรับพระราชโอรส พระราชธิดา บุตรข้าราชการบริพารในพระราชวัง ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้ร่วมเรียนด้วยและเมื่อพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรและหน่วยปฏิบัติการทหาร ตำรวจตามบริเวณชายแดน ทุรกันดารอยู่เนืองๆ ทำให้ทรงทราบถึงปัญหาการขาดแคลนที่เรียนของเด็กและเยาวชน อันเนื่องมาจากการให้บริการของรัฐไม่ทั่วถึง และมีปัญหาเรื่องความแตกแยกในอุดมการณ์ทางการเมือง ทำให้เยาวชนบางส่วนขาดโอกาสทางการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริให้ทหารช่วยก่อสร้างโรงเรียน เพื่อให้ทหารมีส่วนช่วยเหลือประชาชนด้านการศึกษาตามโอกาสอันควร โดยทรงมอบหมายให้แม่ทัพภาคเป็นแกนนำในการก่อสร้างโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สนับสนุนการก่อสร้างโรงเรียน พระราชทานนามโรงเรียนดังกล่าวว่า “โรงเรียนร่มเกล้า” นอกจากนั้นยังได้พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อร่วมสร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สำหรับชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในดินแดนทุรกันดารห่างไกลการคมนาคม ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์” และโรงเรียนอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่ตั้งขึ้นตามพระราชดำริ

โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริ

โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริและอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อให้เป็นสถานศึกษาสำหรับบุตรหลาน ข้าราชการบริพารและแก่เยาวชนทั่วไป โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ช่วยเหลือ ทรงอุปถัมภ์หรือทรงให้คำแนะนำ ทั้งยังได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียน พระราชทานพระบรมราโชวาทเพื่อสนับสนุน และทรงเป็นกำลังใจแก่ครูและนักเรียนเป็นประจำมีจำนวน ๑๐๔ โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ได้แก่

• โรงเรียนจิตรลดา

พุทธศักราช ๒๔๔๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนจิตรลดาขึ้นในบริเวณสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต สำหรับพระราชโอรสและพระราชธิดา บุตรข้าราชการบริพารในพระราชวัง ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้เรียนร่วมกัน ในชั้นแรกได้ทรงพิจารณาโปรด

เกล้าฯ ให้เปิดสอนชั้นอนุบาลขึ้น ณ ห้องชั้นล่างของพระที่นั่งอุดร บริเวณพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๘ เนื่องด้วยมีพระราชประสงค์ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญาได้ทรงเรียนร่วมกับเด็กอื่น ๆ อีก ๗ คน นับเป็นนักเรียนรุ่นแรกของโรงเรียนจิตรลดา ต่อมาเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จมาประทับ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอาคารเรียนชั้นเดียวในบริเวณสวนจิตรลดา และพระราชทานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนจิตรลดา” ซึ่งจัดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ เปิดสอนนักเรียน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๗ ได้ขออนุญาตกระทรวงศึกษาธิการขยายชั้นเรียนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และปีการศึกษา ๒๕๑๑ ได้ขยายชั้นเรียนจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายมาจนถึงปัจจุบัน โดยรับนักเรียนทั่วไปตามกฎหมายของโรงเรียนแต่ละปีการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนทั่วไปได้เข้าไปเรียน โดยมีได้เลือกชั้นวรรณะตามพระบรมราโชวาท “ให้โรงเรียนรับนักเรียนทั่วไปโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นเชื้อพระวงศ์”

นักเรียนที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเรียนไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นค่าใช้จ่ายของโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งพระราชทานอาหารว่างและอาหารกลางวันแก่คณะครูและนักเรียนด้วย

ประการสำคัญที่สุด เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมด้านกำลังใจแก่นักเรียนที่ตั้งใจเรียนและมีความพยายาม ได้มีพระบรมราโชบายแก่โรงเรียนให้จัดรางวัลแก่นักเรียนทุกคนที่สอบได้คะแนนภาคเรียนที่สองสูงกว่าภาคเรียนที่หนึ่งร้อยละห้าขึ้นไป นอกเหนือจากการพระราชทานรางวัลสำหรับนักเรียนที่เรียนดีเด่นทั่วไป

• กลุ่มโรงเรียนราชวินิต

โรงเรียนราชวินิต จัดตั้งตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานที่ดินสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทางทิศใต้ของสวนสุนันทา เพื่อเป็นโรงเรียนสำหรับบุตรหลานของข้าราชการสำนักพระราชวังและประชาชนในท้องถิ่นใช้เป็นทำเลเรียน โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สมทบกับเงินที่มีผู้บริจาคเป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างโรงเรียน ต่อมาได้พระราชทานที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่มุมสนามม้าราชตฤณมัยสมาคม ก่อสร้างโรงเรียนราชวินิตมัธยม นอกจากนี้มีโรงเรียนที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามโรงเรียน “ราชวินิต” ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในสี่มุมเมืองของกรุงเทพมหานคร รวม ๗ โรงเรียน ได้แก่

๑. โรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
๒. โรงเรียนราชวินิตมัธยม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๓. โรงเรียนราชวินิตบางเขน เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
๔. โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
๕. โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ในพระบรมราชูปถัมภ์ อำเภอบางพลี สมุทรปราการ
๖. โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค กรุงเทพมหานคร
๗. โรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ อำเภอบางพลี สมุทรปราการ (เดิมชื่อโรงเรียนวัดหนองปรือ)

• **โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนในพระบรมราชานุเคราะห์**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาสงเคราะห์เด็กยากจน ขาดที่พึ่งและเด็กในถิ่นก้นดาร์ให้ได้รับการศึกษาตามควรแก่สภาพ เพื่อเป็นพลเมืองดีมีศีลธรรมและวัฒนธรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นในวัด และอาราธนาพระภิกษุ ผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยสอนในโรงเรียน สำหรับทุนทรัพย์ในการจัดตั้งและดำเนินการโรงเรียนเป็นทุนทรัพย์พระราชทานส่วนหนึ่ง และทุนที่ได้รับบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลโดยทางราชการ องค์การรัฐวิสาหกิจ และพ่อค้าประชาชน ปัจจุบันโอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่

๑. โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ อำเภอมือง สมุทรปราการ
๒. โรงเรียนวัดบึงเหล็ก อำเภอธาตุพนม นครพนม
๓. โรงเรียนวัดสันติการาม อำเภอปากท่อ ราชบุรี
๔. โรงเรียนวัดป่าไก่อ อำเภอปากท่อ ราชบุรี

• **กลุ่มโรงเรียนร่มเกล้า**

โรงเรียนร่มเกล้าแห่งแรก คือ โรงเรียนร่มเกล้า บ้านหนองแคน ตำบลหนองแคน อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เดิมชื่อโรงเรียน บ้านหนองแคน เปิดทำการสอนครั้งแรกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพียงชั้นเดียว เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๘๖ โดยใช้ศาลาวัดบ้านหนองแคนเป็นสถานที่เรียน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๑๔ คณะครูและผู้ปกครองได้ร่วมมือกันก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราว ๑ หลัง ในที่ดินซึ่งประชาชนได้บริจาคให้จำนวน ๑๐ ไร่ เป็นกระตือบยาว มุงด้วยหญ้าแฝก พื้นห้องเป็นดินเหนียวอัด และด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๙๒,๐๖๓ บาท ให้ก่อสร้างอาคารเรียนถาวรหลังแรก ขนาด ๕ ห้องเรียน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารเรียน เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ และได้พระราชทานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนร่มเกล้า”

ในช่วงเวลานั้นการก่อสร้างโรงเรียนร่มเกล้าเป็นไปด้วยความยากลำบาก ระหว่างการก่อสร้างได้รับการขัดขวางจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ทำลายทางลำเลียงสิ่งของและเครื่องมือที่ใช้ในการ

ก่อสร้าง และมีการลอบยิงผู้เข้าไปสร้างโรงเรียนตลอดระยะเวลา ๓ - ๔ เดือน ของการก่อสร้างโรงเรียน แต่ด้วยพระบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โรงเรียนได้ก่อสร้างจนสำเร็จ ชาวบ้านได้หันกลับมาให้ความร่วมมือ เมื่อทราบว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการก่อสร้างโรงเรียน

ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานก่อสร้างโรงเรียน ได้พระราชทานกำลังใจมิให้ย่อท้อให้ทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และได้เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดอาคารเรียนในทันทีที่สร้างแล้วเสร็จเพียง ๒ วัน ซึ่งในพื้นที่นั้นนอกจากทหารแล้ว ยังไม่เคยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปนับเป็นสิบปี

ปัจจุบันโรงเรียนร่วมเกล้ามียานวนทั้งสิ้น ๑๔ โรง อาทิ โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู (รายชื่อโรงเรียน : ในภาคผนวก ๑)

• โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์

จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ร่วมสร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อสอนหนังสือให้แก่ชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม พระราชทานนามว่า “โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์” เป็นโรงเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา เพื่อให้เยาวชนชาวไทยภูเขาได้มีโอกาสเรียนรู้หนังสือไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย เป็นการสร้างสำนึกความเป็นคนไทยมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันมี ๖ โรงเรียน ได้แก่

๑. โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่
๒. โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
๓. โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๗ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
๔. โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๘ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
๕. โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๙ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
๖. โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑๐ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

• โรงเรียนวังไกลกังวล

โรงเรียนวังไกลกังวล ตั้งอยู่ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลมีพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาแก่นุตรหลานของเจ้าหน้าที่ผู้รักษา วังไกลกังวล ซึ่งมีอยู่จำนวนมากแต่ไม่มีสถานที่เล่าเรียน มีฐานะเป็นโรงเรียนราษฎร์ที่ได้พระราชอุปการะค่าใช้จ่ายจากเงินพระราชกุศลเป็นรายปี

พุทธศักราช ๒๔๙๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานอาคารที่พักกองรักษาการณ์วังไกลกังวลให้เป็นอาคารเรียนแทนอาคารไม้เก่าที่ชำรุดทรุดโทรมมาก อาณาบริเวณนี้มีเนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๒ งาน ๗ ตารางวา ต่อมาได้มีการสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติมให้เพียงพอ กับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น

พุทธศักราช ๒๕๒๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงการบริหารโรงเรียนวังไกลกังวล จากการบริหารโดยมีครูใหญ่เป็นผู้บริหารด้านวิชาการ หัวหน้าแผนกวังไกลกังวล ปัจจุบันเรียกหัวหน้า ส่วนวังไกลกังวลเป็นทั้งเจ้าของและผู้จัดการควบคุมดูแลทั่วไป เปลี่ยนมาเป็นการบริหารโดย คณะกรรมการเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารโรงเรียนวังไกลกังวล” ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารโรงเรียน และทางด้านวิชาการ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายกระทรวงศึกษาธิการและฝ่าย บ้านเมือง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของสำนักพระราชวังและของโรงเรียน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองเป็นกรรมการด้วย ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนวังไกลกังวลเป็นโรงเรียนที่มีสมรรถภาพ สามารถประสิทธิ์ประสาทวิทยาการแก่นักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

พุทธศักราช ๒๕๒๖ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนได้จัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้การศึกษาอบรมเลี้ยงดูแก่เด็กก่อนวัยเรียน

พุทธศักราช ๒๕๒๗ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนได้ประสานงานกับกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจัดสรรงบประมาณสร้างอาคารเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล เพื่อเปิดสอนหลักสูตร วิชาชีพพระยาสัน (๒๒๕ ชั่วโมง) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างฝีมือ (ปชม.) และหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (วช.๑ หรือ วช.๒) วิชาที่เปิดสอนจะคำนึงถึงอาชีพของท้องถิ่นเป็นสำคัญ มีจำนวนถึง ๑๗ แผนกวิชา อันเป็นการสนองโครงการตามพระราชดำริเกี่ยวกับศิลปอาชีพพิเศษด้วย และในขณะเดียวกันนักเรียนของโรงเรียนวังไกลกังวลสามารถใช้ห้องฝึกงานของโรงเรียนสารพัดช่างเป็น ที่ฝึกงานในชั่วโมงเรียนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพได้อีกด้วย

ในปีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กระทรวงศึกษาธิการโดยการประสานงานจากนายขวัญแก้ว วัชโรทัย รองเลขาธิการพระราชวังในขณะนั้นเสนอให้กรมสามัญ ศึกษาจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อเฉลิมพระเกียรติในปีฉลอง สิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งมี พระมหากรุณาธิคุณใหญ่หลวงต่อการเสริมสร้าง ยกระดับการศึกษาและคุณภาพชีวิตของปวง ประชาชนอยู่อย่างทั่วถึงตลอดมา

การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นอกจากจะเป็นประโยชน์ในการทำให้นักเรียนในส่วนภูมิภาค หรือชนบทห่างไกล ได้มีโอกาสรับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพไม่ด้อยกว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพ

และได้มาตรฐานแล้วยังจะใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

• โรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

โรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เดิมคือ โรงเรียนราชวิทยาลัยตั้งขึ้นตามพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๔๐ ณ ตำบลบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ธนบุรี เป็นโรงเรียนรับนักเรียนประจำกินนอนด้วยมีวัตถุประสงค์จะฝึกอบรมนักเรียนให้มีความเต็มบริบูรณ์ที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการเตรียมตัวไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในยุโรป ต่อมาในปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โอนมาสังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาให้นักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาได้ศึกษาวิชากฎหมายในชั้นอุดมศึกษา พร้อมทั้งได้มีพระบรมราชโองการให้โรงเรียนนี้อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้ย้ายมาเปิดสอนที่อาคารใหม่ ตำบลบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีประกาศให้โรงเรียนราชวิทยาลัยขึ้นต่อสภากรรณการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนราชวิทยาลัยรวมกับโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเป็นโรงเรียนเดียวกันอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ พระราชทานนามว่า “โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย”

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะครูและศิษย์เก่าได้ร่วมกันจัดตั้งและดำเนินกิจการโรงเรียนราชวิทยาลัยขึ้นใหม่ โดยได้รับความช่วยเหลือจากกระทรวงศึกษาธิการ ใช้สถานที่ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาสามพรานเดิม พร้อมทั้งได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตก่อตั้งโรงเรียน และขอพระราชทานอักษรย่อพระปรมาภิไธย “ภ.ป.ร.” นำหน้าชื่อโรงเรียน จึงได้รับพระราชทานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัย” และทรงพระกรุณารับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๗ เป็นต้นมา พระองค์เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเปิดป้ายโรงเรียน เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๗

โรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นโรงเรียนประจำกินนอน รับนักเรียนชายเปิดสอนสายสามัญศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยมีความมุ่งหมายให้นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ฝึกอบรมให้นักเรียนมีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม รู้จักการเคารพตนเองและผู้อื่น ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการกีฬาเพื่อช่วยให้มีพลานามัยสมบูรณ์ จิตใจเป็นสุข ได้รับการส่งเสริมศิลปศึกษาและ

หัดศึกษาตลอดจนการฝึกฝนวิธีการปกครองกันเองในระหว่างนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้มีการเคารพต่อระเบียบวินัย เคารพผู้ใหญ่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และให้รู้จักการพึ่งตนเองและช่วยตนเองได้

• โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริ และอยู่ในความดูแลของมูลนิธิ หรือองค์กรต่าง ๆ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้โอกาสทางการศึกษาแก่บุตรหลานของผู้ประสบภัยธรรมชาติ และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในถิ่นทุรกันดาร และอยู่ในความดูแลของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ มีจำนวน ๔๔ โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา ๑๙ โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทศึกษาสงเคราะห์ ๒๕ โรงเรียน อาทิ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ อำเภopakพนัง นครศรีธรรมราช โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑ อำเภอเหนือคลอง กระบี่ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒ อำเภอเหนือคลอง กระบี่ (รายชื่อโรงเรียน : ในภาคผนวก ๑)

โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ

เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้แก่

• โรงเรียนรัชดาภิเษก จำนวน ๑๐ โรงเรียน จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติ ๒๕ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้แก่

๑. โรงเรียนท่าแซะรัชดาภิเษก อำเภอท่าแซะ ชุมพร
๒. โรงเรียนฉวางรัชดาภิเษก อำเภอฉวาง นครศรีธรรมราช
๓. โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก อำเภอบ่อพลอย กาญจนบุรี
๔. โรงเรียนพรหมบุรีรัชดาภิเษก อำเภอพรหมบุรี สิงห์บุรี
๕. โรงเรียนปงรัชดาภิเษก อำเภอปง พะเยา
๖. โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก อำเภอจตุรพักตรพิมาน ร้อยเอ็ด
๗. โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย บุรีรัมย์
๘. โรงเรียนขลุงรัชดาภิเษก อำเภอขลุง จันทบุรี
๙. โรงเรียนราชประชาสถาย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก อำเภอพระประแดง สมุทรปราการ
๑๐. โรงเรียนรัชดาภิเษก อำเภอหนองจิก ปัตตานี

• โรงเรียนนวมินทราชูทิศ จำนวน ๕ โรงเรียน จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติถวายเป็นราชสักการะแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ (๕ ธันวาคม ๒๕๓๐) ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๐ ได้แก่

๑. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
๒. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ อำเภอเมือง สงขลา
๓. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม อำเภอเมือง นครสวรรค์
๔. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ อำเภอเมือง เชียงใหม่
๕. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ อีสาน อำเภอเมือง มุกดาหาร

• โรงเรียนรัชมังคลาภิเษก

จัดตั้งขึ้นจากโรงเรียนที่มีอยู่เดิมให้เข้าร่วมเป็นโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาส พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ยืนยาวนานกว่า พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ (ครองราชย์ครบ ๔๒ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๑) จำนวน ๓๓ โรงเรียน อาทิ **โรงเรียนพลนครดิศวิทยาคุณ รัชมังคลาภิเษก อำเภอบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร** **โรงเรียนทุ่งใหญ่เฉลิมราชอนุสรณ์ รัชมังคลาภิเษก กิ่งอำเภอกิ่งใหญ่ นครศรีธรรมราช** **โรงเรียน บางกล่ำวิทยา รัชมังคลาภิเษก กิ่งอำเภอบางกล่ำ สงขลา**

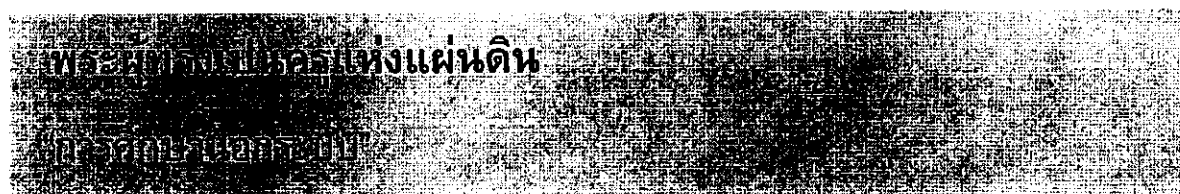
• โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย

จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลวโรกาสเสด็จเถลิง ถวัลยราชสมบัติ ๕๐ ปีในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และมุ่งเน้นในลักษณะเช่นเดียวกันกับโรงเรียน ภ.ป.ร. ราช วิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ และจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการเป็นอย่างดี มีความ ประพฤติเป็นที่ยังประสงค์ของสังคม และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ รับนักเรียน สหศึกษาประเภทประจำและไป-กลับ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย” ต่อท้ายชื่อจังหวัด จำนวน ๙ โรงเรียน ได้แก่

๑. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย อำเภอดงหลวง กระบี่
๒. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยนครปฐม อำเภอนครปฐม นครปฐม
๓. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุราษฎร์ธานี อำเภอไชยา สุราษฎร์ธานี
๔. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี อำเภอเมือง สุพรรณบุรี
๕. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย อุทัยธานี อำเภอหนองขาหย่าง อุทัยธานี

๖. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยา เพชรบูรณ์ อำเภอหล่มสัก เพชรบูรณ์
๗. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยา กาฬสินธุ์ อำเภอเขาวง กาฬสินธุ์
๘. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยา ชัยภูมิ อำเภอเมือง ชัยภูมิ
๙. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยา ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม ฉะเชิงเทรา

• โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี จังหวัดสกลนคร อำเภอเมืองสกลนคร จัดตั้งขึ้นในโอกาสเดียวกับโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติต่อจากสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ นั้น สภาพบ้านเมืองและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยยังอยู่ในสภาพล้าหลัง ประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดคติขาดแคลนในทุกด้าน

ด้วยความที่ทรงห่วงใยในความทุกข์ยากของอาณาประชาราษฎร์ ทรงตัดสินพระราชหฤทัยที่จะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทยากจน ท่างไกล และทุรกันดารเสียก่อน การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในระดับรัชกาลระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๔ – ๒๔๙๖ มีลักษณะเป็นการส่วนพระองค์ โดยทรงเยี่ยมราษฎรเพื่อทรงได้ถามถึงความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของราษฎรอย่างใกล้ชิด

ต่อมาการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรทั่วทุกภูมิภาคเปรียบประดุจตั้งการสร้าง “พระคลังข้อมูลด้านการพัฒนา” ด้วยพระองค์เอง เพราะทำให้ทรงทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนนานาประการที่มวลพสกนิกรของพระองค์ประสบอยู่จนมีอาจช่วยเหลือตนเองได้

สำหรับการศึกษาของประชาชนชาวไทยที่อยู่นอกกระบบโรงเรียน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาสำหรับประชาชนที่อยู่ในชนบทเป็นอย่างมาก ทรงริเริ่มตั้ง “ศาลารวมใจ” ตามหมู่บ้านชนบทเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นที่พักผ่อนหนังสือ โดยพระราชทานหนังสือประเภทต่างๆ แก่ห้องสมุด “ศาลารวมใจ” นอกจากนั้นยังมีพระราชดำริ จัดทำโครงการพระดาบส เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔

มูลนิธิพระดาบส

พุทธศักราช ๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการพระดาบส ขึ้น ด้วยความห่วงใยต่อพลกนิกรที่ต้องการแสวงหาความรู้ แต่ขาดโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวพลาดหวังสิ่งที่ดีๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน พระองค์พระราชทานทุนส่วนพระองค์ จำนวน ๕ ล้านบาท พร้อมทั้งมีพระราชดำริว่า “หากนำเอาวิธีการประสิทธิ์ประสาทวิชาการของดาบสมาประยุกต์ใช้ โดยจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบแล้ว นอกจากจะช่วยให้ผู้มาฝากตัวเป็นลูกศิษย์ได้ความรู้เป็นวิชาชีพแล้ว ยังช่วยให้ผู้นั้นเป็นผู้ที่มีศีลธรรมจรรยา มีน้ำใจ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสังคมส่วนรวมได้ผลยิ่งขึ้น แต่ในยุคปัจจุบันนี้ ป่าธรรมชาติที่เป็นที่พำนักอาศัยของดาบสนั้นนับวันจะน้อยลงไป จึงจำเป็นต้องใช้ป่าสังเคราะห์ หรือป่าคอนกรีตที่ตั้งสำนักพระดาบสแทน”

จากพระราชดำริดังกล่าว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้พลตำรวจตรี สุชาติ เผือกสกนธ์ รับไปดำเนินการทดลองเปิดอบรมวิชาช่างไฟฟ้าวิทยุขึ้นก่อน โดยใช้สถานที่ของสำนักพระราชวัง ณ บ้านเลขที่ ๓๘๔-๓๘๖ ถนนสามเสน ตรงข้ามหอสมุดแห่งชาติ ทำวาสกุรี กรุงเทพมหานคร แล้วเปิดรับบุคคลที่มีความตั้งใจจริงที่จะหาความรู้ใส่ตน โดยไม่จำกัดเพศ อายุ และความรู้ รวมทั้งข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือนที่ผ่านศึก และทุพพลภาพได้เข้าเรียน สำหรับครูหรือพระดาบสอาสาสมัครนั้นจะเป็นผู้มีความรู้ ความศรัทธา อาสาสมัครโดยเสด็จพระราชกุศล และมีคุณลักษณะพิเศษ คือ มีความยินดีเสียสละให้ความรู้ของตนเป็นวิทยาทานโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น

โครงการพระดาบสนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนผู้ใหญ่พระดาบสได้ทำการสอนวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ไปแล้ว ได้แก่ หลักสูตรเตรียมช่าง ใช้ระยะเวลาการศึกษา ๓ เดือน หลักสูตรช่างไฟฟ้าการกำลัง ใช้ระยะเวลาการศึกษา ๑ ปี หลักสูตรช่างประปาภายในอาคาร และช่างเครื่องสุขภัณฑ์ ใช้ระยะเวลาการศึกษา ๘ เดือน และหลักสูตรพนักงานขับรถ ใช้ระยะเวลาการศึกษา ๕ เดือน มีผู้ที่ผ่านหลักสูตรดังกล่าวสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ตามแนวกระแสพระราชดำริ จำนวน ๖๓๒ คน ในจำนวนนี้ เป็นผู้ที่ได้เข้ารับการอบรมครบถ้วนตามหัวข้อวิชา และชั่วโมงเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหลัก คือ หลักสูตรช่างไฟฟ้า วิทยุโทรทัศน์ และหลักสูตรช่างเครื่องยนต์ จำนวน ๒๓๒ คน อนึ่ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้โรงเรียนช่างฝีมือมักกะสัน การรถไฟแห่งประเทศไทย เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนช่างฝีมือพระดาบส การรถไฟแห่งประเทศไทย โดยจะทำการฝึกอบรมบุตรหลานของพนักงานรถไฟให้เป็นช่างฝีมือเจริญรอยตามแนวกระแสพระราชดำริเกี่ยวกับ โครงการพระดาบส โรงเรียนนี้ได้เปิดการอบรมมาแล้วรวม ๓ รุ่น มีผู้สำเร็จการอบรมไปแล้วรวม ๑๕๐ คน

การบริการตรวจสอบ ได้เปิดให้บริการเป็นรูปสหกรณ์ ตรวจสอบเครื่องไฟฟ้า ได้แก่ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ พัดลม เตารีดไฟฟ้า เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์สีและขาวดำ เครื่องขยายเสียง เครื่องวิดีโอเทป งานติดตั้งไฟฟ้าภายในอาคาร งานซ่อมเครื่องยนต์ งานซ่อมรถยนต์ ช่างโลหะ งาน

- ช่างยนต์
- ช่างไฟฟ้า
- ช่างอิเล็กทรอนิกส์
- ช่างซ่อมบำรุง
- การเกษตรพอเพียง
- เกษตรนิเทศ
- ช่างไม้เครื่องเรือน

การจัดหลักสูตรแบ่งฝึกกำหนดระยะเวลา ดังนี้ ๓ เดือน เตรียมช่าง ๖ เดือน วิชาเฉพาะสาขา ๓ เดือน ฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ

๒. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ได้แก่ หลักสูตรเฉพาะเรื่อง ที่มุ่งเน้นให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้โดยตรง มีระยะเวลาการเรียนอย่างน้อย ๑๐๐ ชั่วโมง เมื่อจบแล้วได้รับประกาศนียบัตรและมีสิทธิ์ในการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานขั้นที่ ๑ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น หลักสูตรการนวดไทย เพื่อสุขภาพ จำนวน ๑๕๐ ชั่วโมง ซึ่งเป็นหลักสูตรร่วมของโรงเรียนพระดาบส และกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

๓. หลักสูตรการอบรมระยะสั้น ได้แก่ หลักสูตรสั้นๆ เฉพาะเรื่อง ตามความสนใจของชุมชน มีระยะเวลาอบรมตั้งแต่ ๓ ชั่วโมง เป็นต้นไป เช่น การสอนทำขนม ทำสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งเป็นความร่วมมือของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดขึ้นในวันอาทิตย์หรือวันหยุด หรือการอบรมการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ ของโครงการปลูกพระดาบสสมุทรปราการ เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤติด้านเศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีกระแสพระราชดำริ เกี่ยวกับการแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศในรูปแบบต่างๆ พระราชดำรินี้ดังกล่าวมีส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการพระดาบสโดยทรงมีพระราชดำริผ่านทาง พล.ต.ต.สุชาติ เผือกสกนธ์ เลขาธิการมูลนิธิพระดาบส เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๔ เป็นการส่วนพระองค์ว่า “ให้มุ่งหน้าไปด้านเกษตรกรรมอย่างจริงจัง” โดยมีพระราชประสงค์ให้นักเรียนของโรงเรียนพระดาบสมีความรู้ในวิชาชีพเกษตรกรรมอีกแขนงหนึ่งเพื่อจะได้นำความรู้ทางด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง ครอบครัวและช่วยเหลือสังคมในชนบทได้

ในเวลาต่อมา มูลนิธิพระดาบสได้สนองแนวกระแสพระราชดำรินี้ดังกล่าว โดยได้จัดตั้งหลักสูตรทางด้านการเกษตรขึ้น โดยนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังได้มอบให้ทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นผู้ออกแบบโครงสร้างหลักสูตรขึ้น ใช้ชื่อหลักสูตรว่า “หลักสูตรพืชอาหารสัตว์และการเลี้ยงโคนม” และได้มอบหมายให้ นายเอกสิทธิ์ วัฒนปรีชานนท์ ผู้อำนวยการกองบำรุงรักษาราชอุทยาน เป็นประธานคณะทำงานจัดตั้งหลักสูตรเกษตร มี ว่าที่ ร.ต. สมานมิตร พัฒนา เป็นเลขานุการคณะทำงานฯ โดยได้ใช้ห้องประชุมชั้น ๒ อาคารอมสินเฉลิมพระเกียรติ สวนจิตรลดา เป็นสำนักงาน

และห้องเรียนชั่วคราว ซึ่งได้เปิดการเรียนการสอนครั้งแรกในปีการศึกษา ๒๕๔๔ มีนักเรียนรุ่นที่ ๑ จำนวน ๖ คน ใช้ระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตร ๑๐ เดือน

ปีการศึกษา ๒๕๔๕ คณะทำงานโครงการจัดตั้งหลักสูตรการเกษตร ได้จัดประชุมคณะที่ปรึกษาฯ และคณะทำงานเพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ณ ห้องประชุมชั้น ๒ อาคารอมสินเฉลิมพระเกียรติ สวนจิตรลดา ที่ประชุมเห็นว่าสมควรเปลี่ยนชื่อหลักสูตร เพื่อให้ครอบคลุมการเกษตรในสาขาอื่นๆ ด้วย จึงใช้ชื่อใหม่ว่า “การเกษตรพอเพียง” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นที่ปรึกษาและมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดเพื่อให้สอดคล้องกับความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน โดยใช้ระยะเวลาในการเรียนตลอดหลักสูตรเป็นเวลา ๑๕ เดือน

ปีการศึกษา ๒๕๔๖ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ. เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ในฐานะเลขาธิการ มูลนิธิพระดาบสคนใหม่ได้ปรับระยะเวลาการเรียนของทุกหลักสูตรวิชาชีพหลักคงเหลือ ๑ ปี และในปีการศึกษา ๒๕๔๗ หลักสูตรการเกษตรพอเพียง ได้ย้ายไปเรียน ณ โรงเรียนพระดาบสจังหวัดสมุทรปราการ ภายในพื้นที่โครงการลูกพระดาบส ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีพื้นที่กว้างขวางเหมาะสมกับการทำแปลงเกษตรให้นักเรียนโรงเรียนพระดาบสได้ฝึกปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

“การศึกษาตามอัธยาศัย”

การเสด็จพระราชดำเนินไปยังท้องถื่นต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทราบถึงความเดือดร้อนของพสกนิกรในหลายด้าน และด้านหนึ่งที่พระองค์ทรงตระหนักเป็นพิเศษคือ การพระราชทานความรู้และการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ประชาชนผ่านศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่พระองค์ทรงตั้งขึ้น เพื่อให้เป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตในภูมิภาคต่าง ๆ สำหรับให้ประชาชนเข้าไปศึกษาหาความรู้ตามอัธยาศัย สามารถนำความรู้ต่างๆ ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังกล่าวนี้นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อให้ศูนย์ดังกล่าว เป็นแหล่งรวมสรรพวิทยา วิชาการ การค้นคว้า ทดลอง และการสาธิตด้านเกษตรกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้สำหรับนำไปสู่การปฏิบัติจริงของเกษตรกร โดยทรงมีพระราชดำริในเรื่องการบริหารจัดการภายในศูนย์การพัฒนาฯ ไว้อย่างเป็นระบบครบวงจร ณ จุดเดียว (One stop services for the farmers)

แนวพระราชดำริดังกล่าวนี้ทรงมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ดังกล่าวเป็น ศูนย์บริการพสกนิกรและเกษตรกรที่มีลักษณะพิเศษ เป็น “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติของการพัฒนาที่มีชีวิต” มีกิจกรรมด้านการศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกรรมแบบยั่งยืนเป็น ศูนย์ฯ ต้นแบบที่เป็นการบริหารแบบรวมศูนย์ด้วยการนำหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข ปัญหาด้านเกษตรกรรมหลากหลายหน่วยงานมาร่วมดำเนินการร่วมกัน โดยมีได้มีหน่วยงานใดเป็น เจ้าของ ทั้งนี้มีพระราชประสงค์เพื่อให้ศูนย์ฯ ดังกล่าว เป็นจุดบริการเบ็ดเสร็จให้แก่เกษตรกรในแต่ละ ภูมิภาค

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่

๑. เป็นการแก้ไขปัญหาตามสภาพความเป็นจริงที่แตกต่างกัน การพัฒนาจะต้องเริ่มต้นจากสภาพ ความเป็นจริง ศึกษาว่าปัญหาของพื้นที่นั้นคืออะไร และเลือกใช้วิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ แปรเปลี่ยนไป ตามสภาพพื้นที่ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

๒. การแลกเปลี่ยนสื่อสารระหว่างนักวิชาการ นักปฏิบัติ และประชาชน การศึกษาค้นคว้า ทดลองวิจัยต่างๆ ที่ได้ผลแล้ว ควรจะนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่จริงได้ ศูนย์ศึกษาฯ จึงควรเป็นแหล่ง ผสมผสานวิชาการและการปฏิบัติ เป็นแหล่งความรู้ของราษฎรเป็นแหล่งศึกษาทดลองของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานและเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนถ่ายทอดประสบการณ์ และแนวทางแก้ไขปัญหาระหว่างคน ๓ กลุ่ม คือ ราษฎร เจ้าหน้าที่ ซึ่งทำหน้าที่พัฒนาส่งเสริม และนักวิชาการ

๓. การพัฒนาแบบผสมผสาน ศูนย์ศึกษาฯ แต่ละแห่งจะเป็นแบบจำลองของพื้นที่และรูปแบบการ พัฒนาที่ควรจะเป็น ในพื้นที่ลักษณะหนึ่งๆ นั้นจะสามารถใช้ประโยชน์ อย่างเต็มที่ได้อย่างไรได้บ้าง มิใช่ การพัฒนาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง แต่พยายามใช้ความหลากหลายสาขาที่สุด โดยให้แต่ละสาขาเป็น ประโยชน์เกื้อหนุนกับการพัฒนาสาขาอื่นๆ ด้วย

๔. การประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ แนวทางการดำเนินงาน ของศูนย์ศึกษาพัฒนาฯ ทุกแห่งเน้นการประสานงาน การประสานแผนและการจัดการระหว่าง กรม กอง และส่วนราชการต่างๆ ให้เกิดเป็นจริงขึ้น

๕. เป็นศูนย์รวมในการให้บริการประชาชนเพื่อให้ได้รับความสะดวก และประสิทธิภาพในการนำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สูงสุด

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังกล่าวทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง จำนวน ๖ แห่ง ในทุกภูมิภาคของประเทศ ตามลำดับปีและเวลาที่มีพระราชดำริ ดังต่อไปนี้

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จัดตั้งตามพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีพื้นที่รวมประมาณ ๑,๘๙๕ ไร่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีภารกิจหลักในด้านการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกป่าไม้และการพัฒนาปศุสัตว์ การจัดตั้งธนาคารโค - กระบือ การส่งเสริมด้านการประมง การพัฒนาด้านไม้ดอกไม้ผล และการจัดการด้านสหกรณ์ เป็นต้น มีศูนย์สาขา ๒ แห่ง ได้แก่ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณเขาชะโงก จังหวัดนครนายก และโครงการพัฒนาส่วนพระองค์ที่อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๒. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จัดตั้งตามพระราชดำริเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแปรพระราชฐานประทับ ณ พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ระหว่างวันที่ ๑๘ สิงหาคม - ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ มีพื้นที่ดำเนินการที่ตั้งศูนย์ศึกษาฯ ประมาณ ๑,๗๔๐ ไร่ แบ่งเป็นอาคารสำนักงานและแปลงสาธิต ๒๐๒ ไร่ แปลงวิจัยทดลองในพื้นที่พรุ ๓๐๘ ไร่ พื้นที่สวนยางเขาสำนัก ๒๐๐ ไร่ พื้นที่อ่างเก็บน้ำไกล่บ้าน ๑,๐๓๐ ไร่ มีพื้นที่พรุในจังหวัดนราธิวาส ประมาณ ๒๖๑,๘๖๐ ไร่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอองอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีภารกิจหลักในด้าน การศึกษาวิจัย และการพัฒนาสภาพของดินที่มีปัญหาและใช้ประโยชน์ไม่ได้ให้นำกลับมาใช้เป็นประโยชน์ทางด้านการเกษตรกรรมได้อีก เช่น การพัฒนาดินอินทรีย์และดินที่เปรี้ยวจัด การใช้น้ำชะล้างกรดจากดิน การพัฒนาพื้นที่ป่าพรุ การอนุรักษ์และบำรุงพันธุ์ไม้ในป่าพรุ การทดลองด้านประมงและเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออง มีศูนย์สาขาอยู่ ๔ แห่ง ได้แก่ โครงการสวนยางเขาตันหยง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โครงการพัฒนาหมู่บ้านปิแนมุดอ อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส โครงการหมู่บ้านเกษตรปศุสัตว์มูโนะ อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส และศูนย์สาขาน้ำโคกอิฐ - โคกในบ่านูโย อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลสนามไชย อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จัดตั้งตามพระราชดำริเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งมี

พระราชดำริว่า “...ให้พิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมจัดทำโครงการพัฒนาด้านอาชีพการประมงและการเกษตรในเขตพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกของจังหวัดจันทบุรี..” ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แห่งนี้ มีพื้นที่โครงการประมาณ ๓๖,๐๐๐ ไร่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีภารกิจหลักในด้านต้นกล้า ศึกษา ทดลอง วิจัย และสาธิตการพัฒนาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมชายฝั่ง การบำบัดน้ำเสียจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ การอนุรักษ์และรวบรวมพันธุ์ไม้ป่าชายเลน การวิจัยและทดสอบระบบการเกษตรผสมผสาน การส่งเสริมความรู้ในเรื่องการสหกรณ์ การอบรมด้านปศุสัตว์ เป็นต้น

๔. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่บ้านนาแกเก่า ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จัดตั้งตามพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ มีพื้นที่โครงการประมาณ ๒,๓๐๐ ไร่ และเขตปริมาตรเพื่อการพัฒนาอีกประมาณ ๑๑,๐๐๐ ไร่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีภารกิจหลักในด้านการพัฒนาระบบชลประทาน พัฒนาระบบการปลูกพืชเศรษฐกิจ การทดสอบพันธุ์ข้าวไร่ การศึกษาระบบนิเวศวิทยาของป่า การปรับปรุงบำรุงดินและการพัฒนาส่งเสริมด้านปศุสัตว์และประมง เป็นต้น

๕. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่บริเวณพื้นที่ป่าขุนแม้ว อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งตามพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ พื้นที่ดำเนินการประมาณ ๘,๕๐๐ ไร่ ซึ่งแต่เดิมเป็นพื้นที่แห้งแล้ง ทุรกันดาร จึงปลอดจากการบุกรุกภายหลังการพัฒนาตามโครงการประสบผลสำเร็จอย่างดี กลายเป็นที่อุดมสมบูรณ์และเป็นพื้นที่สีเขียว นับเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่สนใจกันอย่างมาก เป็นสถานที่ศึกษา ดูงานและเยี่ยมชมจากผู้นำและประมุขของประเทศต่างๆ จำนวนมาก

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีภารกิจด้านการเป็นศูนย์กลางในการศึกษา ทดลองแสวงหารูปแบบในการพัฒนาพื้นที่บริเวณต้นน้ำลำธารของภาคเหนือ เพื่อเป็น “ต้นแบบ” ในการพัฒนาลุ่มน้ำอื่นๆ ในภูมิภาค โดยใช้ระบบชลประทานเข้าเสริม การปลูกไม้ ๓ อย่าง เพื่อให้อุปประโยชน์ทางเศรษฐกิจและเน้นเรื่องการพัฒนาป่าไม้พื้นที่ต้นน้ำลำธารให้สมบูรณ์เป็นหลัก และให้ปลายทางเป็นการศึกษาด้านประมงตามอ่างเก็บน้ำมีศูนย์สาขา ๕ แห่ง ได้แก่ โครงการ

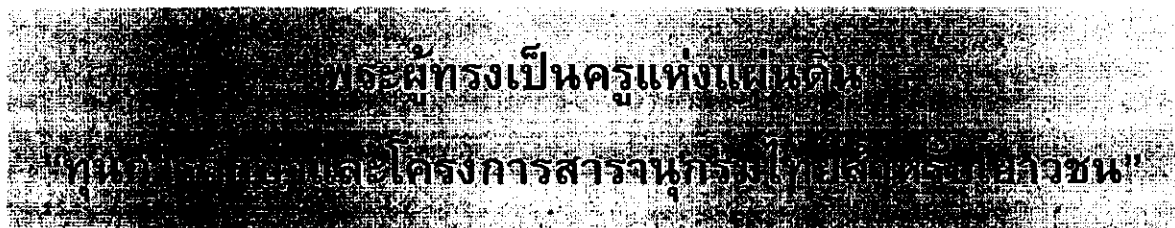
ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดง
จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มน้ำสาขามแม่น้ำปิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอบ้าน
โฮง จังหวัดลำพูน อำเภोजอมทอง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กอง
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน)
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยลานอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

๖ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลสามพระยา อำเภอ
ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เดิมเป็นเขตพระราชनिเวศน์มฤคทายวัน อันเป็นพื้นที่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการประกาศให้เป็นทีหลวงและเป็นท้องที่อุทยานสัตว์
ภายหลังมีประชาชนเข้าบุกรุกแผ้วถางทำลายป่า เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างผิดหลักวิชาการ
ทำให้เกิดภาวะฝนแห้งแล้งเกิดการพังทลายของผิวดิน และขาดความอุดมสมบูรณ์ จัดตั้งตาม
พระราชดำริ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๖ มีพื้นที่โครงการประมาณ ๔๒,๖๔๐ ไร่ พัฒนาพื้นที่
ดังกล่าวเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาด้านป่าไม้เอนกประสงค์ ศึกษารูปแบบการพัฒนาเกษตรกรรมที่
เหมาะสมควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และปลูกป่า จัดหาแหล่งน้ำ ศึกษาระบบป้องกันไฟป่า ระบบ “ป่า
เปียก” และให้ราษฎรที่บุกรุกแสวงหาที่ทำกินโดยมิชอบ เข้าร่วมในกิจกรรมของโครงการ เพื่อร่วมกัน
พัฒนา อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างถูกต้องเกื้อกูลกันระหว่างคนกับธรรมชาติ มีศูนย์
สาขาอยู่ที่โครงการศึกษาวิธีฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ปัจจุบันศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ ศูนย์ เป็นไปตามพระราช
ประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็น
พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติของการพัฒนาที่มีชีวิต เป็นตัวอย่างแห่งความสำเร็จที่เกษตรกรและประชาชน
นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตจริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาตามอริยาศัยที่
ช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกรในภูมิภาคต่าง ๆ ให้มีความมั่นคงยั่งยืน

๓

ในการส่งเสริมการศึกษาของชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ ด้วยการพัฒนาศักยภาพมนุษย์นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากเป็นพิเศษ ทรงริเริ่มโครงการที่ส่งเสริมการศึกษาและการจัดตั้งทุนการศึกษา โดยทรงสละพระราชทรัพย์ ส่วนพระองค์จัดตั้งกองทุนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของชาติอย่างหลากหลาย อาทิ

นับแต่พุทธศักราช ๒๔๙๕ เป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราช ทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ตั้งเป็นทุน “ภูมิพล” ขึ้น เพื่อนำดอกผล พระราชทานเป็นทุนแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ผู้เรียนดีแต่ขาดสันทุนทรัพย์ โดยในขณะนั้นทุนนี้จะให้แก่นักเรียนคนละ ๒๐๐ บาทต่อเดือน เป็นเวลา ๑ ปี

นอกจากนี้พระองค์ยังได้พระราชทานทุนการศึกษาให้แก่บัณฑิตที่สอบได้คะแนนยอดเยี่ยมใน สาขาวิชาต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเป็นรางวัลแก่นิสิต นักศึกษาที่เรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจและ การศึกษาของนิสิตนักศึกษาให้มีความมานะอดสาหะต่อการศึกษามากขึ้น และยังได้พระราชทานเป็น รางวัลด้านอื่น ๆ อีกด้วย อาทิ การแต่งหนังสือ การแต่งเรียงความ ต่อมาได้พระราชทานทุนขยายไป ยังมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

ในคราวเสด็จพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาลัยวิชาการ ศึกษาประสานมิตรเดิม) เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ตั้งเป็นมูลนิธิ “ภูมิพล” และได้ตรา ระเบียบลงวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๑ แบ่งเป็นทุน ๒ ประเภท ได้แก่

- ทุนประเภทช่วยเหลือการศึกษา
- ทุนประเภทช่วยเหลือการทำปริญญานิพนธ์หรือการวิจัย

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้พระราชทานทุนมูลนิธิ “ภูมิพล” แก่บัณฑิตที่ได้คะแนนยอดเยี่ยมในสาขาวิชาต่าง ๆ ไปศึกษาต่อในต่างประเทศเพิ่มขึ้นอีก นักศึกษาที่ได้รับพระราชทานทุนนี้หลังจากสำเร็จการศึกษากลับสู่ประเทศไทยแล้ว ได้เป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

ทุนมูลนิธิ “อานันทมหิดล”

วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดระเบียบนตราสารทุนอานันทมหิดล เป็น “มูลนิธิอานันทมหิดล” โดยพระราชทานทุนเริ่มแรกจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท มีผู้ได้รับพระราชทานทุนสาขาแพทยศาสตร์ในขณะนั้น ๓ ราย ซึ่งเป็นทุนให้แก่ นักศึกษาแพทย์ตามรอยพระบาทสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และเพื่อเป็นพระบรมราชานุสรณ์แด่สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

ในเวลาต่อมาได้มีความต้องการผู้เชี่ยวชาญในวิชาแขนงอื่นมากขึ้น พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขยายงานของมูลนิธิฯ พระราชทานทุนการศึกษาสาขาวิชาอื่นต่อไป

ปัจจุบันทุนมูลนิธิ “อานันทมหิดล” ได้ขยายขอบเขตการพระราชทานทุนแก่นักศึกษาสาขาต่าง ๆ ได้แก่ แพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ นิติศาสตร์ อักษรศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ โดยมีคณะกรรมการประจำแต่ละสาขาคัดเลือกบัณฑิตที่มีความสามารถยอดเยี่ยมแต่ละสาขาดังกล่าวไปศึกษาเพิ่มเติม ณ ต่างประเทศ เพื่อจะได้กลับมาทำงานเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาที่ได้ศึกษามาตามพระราชประสงค์ แต่ทั้งนี้ไม่มีสัญญาผูกมัดว่าผู้ได้รับพระราชประสงค์จะให้ผู้รับทุนได้เกิดความสำนึกรับผิดชอบเอง ซึ่งผู้รับทุนทุกรายก็ได้กลับมาปฏิบัติงานเป็นคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองสมพระราชประสงค์ด้วยดีตลอดมา

ปัจจุบันมีผู้ได้รับทุนและสำเร็จการศึกษาจากมูลนิธิ “อานันทมหิดล” แล้วทั้งสิ้น จำนวน ๒๕๖ คน ซึ่งทุกคนได้นำความรู้ ความสามารถกลับมาพัฒนางานในสาขาที่ตนเองเชี่ยวชาญ สอนองพระมหากษัตริย์คุณเต็มความสามารถตามที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ

รางวัลพระราชทานแก่นักเรียนและโรงเรียนดีเด่น

เพื่อพระราชทานแก่นักเรียนและโรงเรียนทั่วประเทศและโรงเรียนที่มีคุณภพ

พุทธศักราช ๒๕๐๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงริเริ่มพระราชทานรางวัลแก่นักเรียนและโรงเรียนดีเด่น ซึ่งต่อมาได้มีการจัดทำรางวัลประจำปีกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียนและโรงเรียน พุทธศักราช ๒๕๐๗ เพื่อทดลองดูผลดีที่เกิดขึ้นโดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มหลักเกณฑ์รางวัลพระราชทานแก่นักเรียนในภาคศึกษาทั้ง ๑๒ ภาค ภาคละ ๑ คน รางวัลสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ทรงเพิ่มโลรางวัลสำหรับพระราชทานแก่โรงเรียนที่ได้รับพระราชทาน ๓ ปีติดต่อกัน

มูลนิธิช่วยครูอาวุโส

พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พุทธศักราช ๒๕๐๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็นทุนประเดิมในการจัดตั้งมูลนิธิช่วยครูอาวุโส โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเชิดชูเกียรติและสงเคราะห์ครูอาวุโสที่เป็นสมาชิกคุรุสภาทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่ครูไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี จนอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระกรุณาธิคุณต่อครูอาวุโสด้วยพระราชหฤทัยที่เปี่ยมไปด้วยพระเมตตาแก่ครูผู้สั่งสอนศิษย์ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูมาด้วยความวิริยะอุตสาหะ

ครูอาวุโสที่เป็นครูดี ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณครู จะได้รับพระมหากรุณาธิคุณเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต และวงศ์ตระกูลในฐานะครูดีได้รับพระบารมีของพระองค์ ซึ่งนำความปลาบปลื้มเป็นล้นพ้นแก่ครูอาวุโสที่ได้รับพระเมตตาจากพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงให้ความสำคัญแก่ครูผู้ทำหน้าที่สั่งสอนศิษย์อยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย

ทุนเล่าเรียนหลวง

ทุนพระราชทานแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนดีเยี่ยมเพื่อเป็นทุนเล่าเรียนหลวง

พุทธศักราช ๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปรารภให้ฟื้นฟูการให้ “ทุนเล่าเรียนหลวง” ขึ้นใหม่ โดยการประกาศใช้ “ระเบียบ ก.พ.ว่าด้วยทุนเล่าเรียนหลวง พ.ศ.๒๕๐๘” ขึ้น

ความเป็นมาของทุนเล่าเรียนหลวงนั้น สืบเนื่องมาจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ให้ฟื้นฟู “ทุนเล่าเรียนหลวง” (King's Scholarship) ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว ได้ริเริ่มพระราชทานทุนให้นักเรียนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ด้วยการจัดสอบแข่งขันอย่างเป็นทางการ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ และได้พระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงสืบต่อเนื่องกันมาจนถึงรัชกาล พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงยุติลง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. ๒๔๗๖

ทุนเล่าเรียนหลวงเป็นทุนพระราชทานแก่นักเรียนที่สอบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการได้คะแนนดีเยี่ยมปีละ ๙ ทุน ให้ไปศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศ โดยไม่มีข้อผูกมัดที่จะต้องกลับมารับราชการ

ส่วนทุนเล่าเรียนหลวงในระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี ได้จัดให้มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เนื่องในมหามงคลสมัยพระราชพิธีรัชดาภิเษกเฉลิมฉลองครบ ๒๕ ปีแห่งการครองราชย์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัด กิจกรรมเพื่อสนองพระราชประสงค์เกี่ยวกับทุนเล่าเรียนหลวง โดยจัดตั้งทุนการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกแก่นักศึกษาที่เป็นคนไทย และชาวต่างประเทศที่มีผลการเรียนดีเด่นเป็นพิเศษของ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ในปัจจุบันพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงแก่นักศึกษาของสถาบัน เทคโนโลยีแห่งเอเชียปีละ ๑๖ ทุน ๆ ละ ๒๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

ทุนพระราชทานแก่นักเรียนชาวเขา
พระมหากษัตริย์คุณให้ชาวเขา มีการศึกษาเพื่อกลับไปพัฒนาท้องถิ่นตน

พุทธศักราช ๒๕๑๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระมหากษัตริย์คุณจัดให้มีทุน พระราชทานแก่นักเรียนชาวเขา ซึ่งเป็นทุนผ่านทางกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเพื่อ พระราชทานให้นักเรียนชาวเขาได้ศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเริ่ม สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างชาวเขากับชาวไทย และส่งเสริมให้ชาวเขาส่งบุตรหลาน มาศึกษาในโรงเรียนมากขึ้น ทำให้โอกาสใช้ภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้เมื่อชาวเขาเรียนจบจะได้ นำ ความรู้ ความคิดกลับไปช่วยพัฒนาท้องถิ่นของตน

ในการคัดเลือกผู้ที่สมควรได้ทุนพระราชทานนี้ จะมีคณะกรรมการคณะหนึ่งคัดเลือกผู้สมควร ได้รับทุนพระราชทาน และดูแลรับผิดชอบการใช้ทุนพระราชทานของนักเรียนผู้นั้นไปจนสำเร็จการศึกษา ทุนพระราชทานนี้จะสิ้นสุดลงตามผู้รับทุน ซึ่งคณะกรรมการจะพิจารณาจากความตั้งใจ ความสนใจที่จะ เรียน และความประพฤติของนักเรียน

ผู้ได้รับทุนพระราชทานนี้ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะไปเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนชาวเขาหรือทำงาน เกี่ยวกับชาวเขา ซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยภูเขาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

ทุนปริญญาเอกกาญจนาภิเษก

เรื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ซึ่งนับเป็นวโรกาสที่เป็นมหามงคลสมัยอันพิเศษยิ่ง ยิ่งความปลาบปลื้มปิติยินดีสู่ปวงชนชาวไทย ประชาชนทั่วทั้งประเทศได้แสดงความกตัญญูทวาทะ และแสดงความจงรักภักดีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างอเนกอนันต์มายาวนาน ถึง ๕๐ ปี

เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมฉลองในวโรกาสดังกล่าว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้น และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ จึงได้นำเสนอ “โครงการสนับสนุนการผลิตและนักวิจัยระดับปริญญาเอกให้ทันความต้องการของประเทศใน ๒๕ ปีข้างหน้า (Vision ๒๐๒๐)” เสนอต่อรัฐบาล ซึ่งคณะรัฐบาลในการประชุมวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ได้ลงมติเห็นชอบในหลักการ และอนุมัติให้ดำเนินการระยะที่ ๑ เพื่อผลิตปริญญาเอก จำนวน ๕,๐๐๐ คน (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) และระยะที่ ๒ จำนวน ๒๐,๐๐๐ คน (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๖๔) เนื่องจากโครงการนี้มีความสำคัญสูงสุดและสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๘ จึงได้รับอนุมัติให้เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปีโครงการนี้จึงรู้จักกันโดยทั่วไปว่า “โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.)”

ปัจจุบันทุนปริญญาเอกกาญจนาภิเษกนี้ ได้ให้ทุนสำหรับสาขาวิชาต่างๆ คือ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์สาธารณสุข เกษตรศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และมีผู้ได้รับทุนไปแล้วทั้งสิ้น ๗ รุ่น จำนวน ๑,๗๔๖ คน

โครงการพระราชนิพนธ์เรื่องพระราชนิพนธ์

เรื่องพระราชนิพนธ์เรื่องพระราชนิพนธ์เรื่องพระราชนิพนธ์

หนังสือชุดสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ถือกำเนิดขึ้นด้วยพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มีพระราชประสงค์จะให้มีหนังสือที่รวบรวมความรู้แขนงต่างๆ สำหรับพลกริณีได้มีโอกาสอ่านและศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะทรงเห็นความสำคัญของหนังสือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่ง ดังพระราชดำริที่ได้ทรงพระราชปรารภกับข้าราชการผู้ใกล้ชิดว่า “เมื่อทรงพระเยาว์นั้น สมเด็จพระอัยยิกได้จัดหาหนังสือหลากหลายวิชาให้พระองค์ทรงได้อ่าน ได้ทรงศึกษาด้วยพระองค์เอง จนกลายเป็นพระราชกิจวัตรประจำพระองค์ อันนำไปสู่การที่พระองค์ท่านทรง

สามารถคิด สามารถพัฒนาโครงการตามแนวพระราชดำริได้เป็นจำนวนนับหลายพันโครงการในเวลาต่อมา”

เพื่อสนองพระราชประสงค์ดังกล่าว พลโท พระยาคลังวิธานนิเทศ ได้เริ่มเตรียมงานมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งเป็นปีที่ได้รับพระราชทานพระราชกระแสในเรื่องนี้ และในปีต่อมาได้นำคณะกรรมการโครงการฯ เข้าเฝ้าฯ เพื่อรับพระราชทานพระบรมราโชบายในการจัดทำ จึงถือได้ว่าโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ถือกำเนิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยได้รับพระราชทานเงินจำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นทุนในการจัดทำและได้ดำเนินงานจนถึงปัจจุบันเป็นปีที่ ๔๐ แล้ว

ลักษณะพิเศษของสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ มีลักษณะพิเศษหลายประการ ที่ทำให้แตกต่างจากสารานุกรมและหนังสือชุดความรู้ทั่วไปที่พิมพ์ออกเผยแพร่จำหน่ายในท้องตลาด ทั้งนี้เป็นไปตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่คณะกรรมการโครงการฯ ในโอกาสต่าง ๆ อาจสรุปลักษณะพิเศษของสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ได้ดังนี้

๑. เป็นหนังสือที่ให้ความรู้โดยเน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย และภูมิปัญญาของคนไทย ดังพระราชดำรัสว่า “อยากให้หนังสือชุดนี้เป็นเรื่องไทย ๆ จัดทำโดยคนไทย เพื่อคนไทย” ทั้งนี้โดยทั่วไปสารานุกรมที่จัดทำขึ้นในต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับประเทศไทย น้อยมาก หรือไม่มีเลย ฉะนั้นสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ จึงให้ความรู้ที่ไม่อาจหาได้ในสารานุกรมฉบับใด ๆ ของต่างประเทศ

๒. การจัดเรียงเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ใช่วิธีเรียงตามลำดับตัวอักษรเช่นสารานุกรมทั่วไปแต่เป็นเรื่องในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยแต่ละเล่มมีเรื่องหลายสาขาวิชารวมไว้ด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความหลากหลายของความรู้ซึ่งผู้อ่านสามารถเลือกอ่านได้ตามที่ต้องการ

๓. เนื้อหาสาระในแต่ละเรื่องมีรายละเอียดชัดเจนที่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้อ่านที่เป็นเยาวชน หากเรื่องหนึ่งเรื่องใดมีความเกี่ยวพันต่อเนื่องถึงเรื่องอื่น ๆ ก็ให้อ้างอิงถึงเรื่องนั้น ๆ ด้วย เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักว่าวิชาการแต่ละสาขามีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงกัน ควรศึกษาให้ครบถ้วน

๔. ในแต่ละเรื่องจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ส่วน ตามระดับวัยและความรู้ คือ ส่วนของเด็กเล็ก ส่วนของเด็กกลาง และส่วนของเด็กโตซึ่งรวมถึงผู้ใหญ่และผู้สนใจทั่วไปด้วย แต่ละส่วนมีเนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่ง่ายง่ายแตกต่างกัน การแบ่งเรื่องออกเป็น ๓ ส่วน เป็นไปตามแนวพระราชดำริที่ว่า “เพื่ออำนวยโอกาสให้บิดามารดาสามารถใช้หนังสือนี้เป็นเครื่องมือแนะนำวิชาแก่บุตรธิดา และให้พี่แนะนำวิชาแก่น้องเป็นลำดับไป” อันจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดภายในครอบครัวได้อย่างดีวิธีหนึ่ง

๕. ทุกเรื่องที่นำลงจะมีภาพประกอบจำนวนมาก เพื่อให้หนังสืออ่านง่ายและไม่เป็นวิชาการมากเกินไป ภาพที่นำลงส่วนใหญ่เป็นภาพ ๔ สี มีความคมชัดและสื่อความหมายตรงกับเนื้อเรื่อง

การดำเนินงานของโครงการฯ

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ดำเนินงานโดยคณะกรรมการ ซึ่งมี พลโท พระยาศลวิธานนิเทศ เป็นประธานโครงการฯ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๓๑ และใน พ.ศ. ๒๕๒๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นองค์ที่ปรึกษาโครงการฯ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๓๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นาวาอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ (ยศในขณะนั้น) ดำรงตำแหน่งประธานโครงการฯ แทน พลโท พระยาศลวิธานนิเทศ ที่ถึงแก่อนิจกรรมใน พ.ศ. ๒๕๓๒

คณะกรรมการโครงการฯ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ที่เข้ามาช่วยบริหารและปฏิบัติงานของโครงการฯ โดยแบ่งออกเป็นกรรมการชุดต่างๆ ซึ่งมีการปรับปรุงคณะกรรมการครั้งล่าสุด เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการประสานงานสาขาและสารานุกรม คณะกรรมการฝ่ายภาษาและวิชาการ คณะกรรมการฝ่ายศิลป์และการพิมพ์ คณะกรรมการฝ่ายการเงิน คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และจัดจำหน่าย คณะกรรมการฝ่ายสนับสนุนการเผยแพร่และจัดหาทุน นอกจากนี้ยังมีผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย หัวหน้าสำนักงาน และคณะทำงานในสาขาต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๗ สาขา คือ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาเกษตรศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาแพทยศาสตร์และสาธารณสุข นอกจากนี้บุคคลสำคัญอีกคนหนึ่งที่ต้องกล่าวคือ วิทยากรผู้เขียน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ทุ่มเทเสียสละอุทิศความรู้โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนเป็นเวลาหลายปี

ในด้านบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ มีรวมทั้งสิ้น ๒๔ คน ทำหน้าที่ต่างๆ คือ งานต้นฉบับและการจัดพิมพ์ งานศิลป์และภาพประกอบ งานเลขานุการและสารบรรณ งานการเงิน งานจัดจำหน่าย งานคอมพิวเตอร์ และงานจัดส่ง สำนักงานของโครงการฯ ในปัจจุบัน ตั้งอยู่ที่อาคารโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ สนามเสือป่า ถนนศรีอยุธยา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โดยได้ย้ายมาจากหอรัษฎากรพิพัฒน์ ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔

การจัดพิมพ์หนังสือของโครงการฯ

นับตั้งแต่จัดพิมพ์สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มแรกออกมาใน พ.ศ. ๒๕๑๖ แล้วโครงการฯ ก็ได้ดำเนินการจัดพิมพ์เล่มต่อๆ มา จนถึงเล่มที่ ๓๔ ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ และจัดพิมพ์เล่มต่อๆ ไปอีกตามลำดับ โดยตั้งเป้าหมายว่าจะจัดพิมพ์โดยเฉลี่ย ๘ เดือน ต่อ ๑ เล่ม

หนังสือบางเล่มที่ได้จัดทำเนื่องในโอกาสพิเศษต่างๆ คือ เล่ม ๑๒ จัดพิมพ์เป็นฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลสมัย ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ และในโอกาสพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ เล่ม ๑๖ จัดพิมพ์เป็นฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เนื่องในมหามงคลสมัย ทรงเจริญพระชนมายุ ๓ รอบ ในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ เล่ม ๒๑ จัดพิมพ์เป็นฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลสมัย ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ นอกจากนี้ โครงการฯ ยังได้จัดทำ สารานุกรมไทย ฉบับกาญจนาภิเษกเป็นเล่มพิเศษโดยเฉพาะ เนื่องในโอกาสมหามงคลสมัยที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และ สารานุกรมไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติ ในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙

นอกจากสารานุกรมไทยฯ เล่มต่างๆ ที่ได้จัดทำมาอย่างต่อเนื่องแล้ว โครงการฯ ยังได้ริเริ่ม จัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ ขึ้นใหม่อีกชุดหนึ่ง เป็นหนังสือขนาดเล็กที่ พกพาได้สะดวก ภายในเล่มได้คัดเลือกเรื่องที่น่าสนใจจากสารานุกรมไทยฯ เล่มต่างๆ นำมาเรียบเรียง ใหม่ ให้เหมาะสมกับผู้อ่านในวัย ๑๐ – ๑๕ ปี โดยแต่ละเล่มมีเรื่องที่เรียบเรียงใหม่จำนวน ๓ เรื่อง หนา ประมาณ ๒๐๐ หน้า กำหนดจัดทำปีละ ๓ เล่ม เล่มแรกได้ออกจำหน่ายเผยแพร่ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ปัจจุบันได้จัดพิมพ์ถึง เล่ม ๑๔

โครงการฯ ยังจัดทำหนังสือ “คำถาม คำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน” เพื่อเสริมให้ ผู้อ่านได้ใช้ประโยชน์จากสารานุกรมไทยฯ ทุกเล่มอย่างเต็มที่ และ “ดัชนี สารานุกรมไทยฯ” เพื่อให้ สะดวกสำหรับผู้อ่านที่จะค้นหาเรื่องในสารานุกรมไทยฯ รวมทั้งได้จัดทำ “ซีดีรอมสารานุกรมไทยฯ” ซึ่งรวบรวมเนื้อหาทั้งหมดของสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม ๑ ถึง เล่ม ๒๕ รวม ๒๕๘ เรื่อง และ เนื้อหาบางส่วนจากสารานุกรมไทย ฉบับกาญจนาภิเษก มาบรรจุลงในซีดีรอมเพียงแผ่นเดียว นำ ออกจำหน่ายใน พ.ศ. ๒๕๔๖ ต่อมาโครงการฯ ได้ปรับปรุง “ซีดีรอมสารานุกรมไทยฯ” ให้ทันสมัยและ สะดวกในการใช้ยิ่งขึ้น โดยได้รวบรวมเนื้อหาตั้งแต่เล่ม ๑ ถึง เล่ม ๓๑ รวม ๓๑๒ เรื่อง และสารานุกรม ไทยฉบับกาญจนาภิเษก ครอบคลุมเรื่องออกจำหน่ายใน พ.ศ. ๒๕๕๐ นับเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ ผู้อ่านที่ต้องการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ จากสารานุกรมไทยฯ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยใช้ คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ โครงการฯ ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้จัดทำ ซีดีรอมระบบเดสก์สารานุกรมไทยฯ สำหรับคนตาบอด บรรจุเนื้อหาในสารานุกรมไทยฯ เล่ม ๑ ถึง เล่ม ๒๗ สำหรับแจกจ่ายให้แก่องค์กร มูลนิธิ และโรงเรียนของผู้พิการทางสายตา

การเผยแพร่หนังสือของโครงการฯ

สารานุกรมไทยฯ และหนังสืออื่นๆ ที่โครงการฯ จัดพิมพ์ขึ้น มีวิธีการเผยแพร่เป็น ๓ แนวทาง ดังนี้

ก. หนังสือฉบับพระราชทาน เมื่อมีการจัดพิมพ์สารานุกรมไทยฯ เล่มใดเล่มหนึ่งขึ้นเป็นครั้งแรก โครงการฯ จะพิมพ์ส่วนหนึ่งเป็นฉบับพระราชทาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้ให้ความอนุเคราะห์ต่อโครงการฯ และครึ่งหนึ่งของจำนวนที่จัดพิมพ์จะ พระราชทานแก่โรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ

ข. หนังสือที่มีผู้ซื้อบริจาคให้แก่สถานศึกษา นอกจากหนังสือฉบับพระราชทานแล้ว โครงการฯ ได้จัดพิมพ์หนังสือไว้ส่วนหนึ่งเพื่อจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปด้วย ในการนี้ได้มีผู้มีจิตศรัทธาซื้อสารานุกรมไทยฯ เล่มต่างๆ บริจาคให้แก่โรงเรียนและห้องสมุดต่างๆ เพื่อสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านการศึกษาค้นคว้าและการเรียนรู้ด้วยตนเองของเยาวชนไทย การบริจาคมีทั้งรายใหญ่และรายย่อยตามกำลังศรัทธา นับเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนต่างๆ ทั่วราชอาณาจักรได้มีหนังสือสารานุกรมฯ ชุดนี้ไว้ในห้องสมุดหรือในชั้นเรียนของโรงเรียน

ค. หนังสือที่มีผู้ซื้อไว้ใช้เอง โครงการฯ ได้จัดจำหน่ายสารานุกรมไทยฯ และหนังสืออื่นๆ ที่จัดทำขึ้นโดยวางจำหน่ายที่ร้านหนังสือของโครงการฯ ภายในสำนักงานที่สนามเสือป่า ถนนศรีอยุธยา ตรงข้ามวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม รวมทั้งการรับใบสั่งซื้อทางไปรษณีย์และทางโทรศัพท์ด้วย นอกจากนี้ ผู้ที่ประสงค์จะซื้อหนังสืออาจหาซื้อได้จากร้านหนังสือชั้นนำบางแห่งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

ผู้สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการฯ

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ถือกำเนิดขึ้นโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้รับความสนับสนุนจากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ มาโดยตลอด ทั้งในด้านการบริหารและการดำเนินงานของโครงการฯ การจัดหาทุน การเผยแพร่ และการจำหน่าย เป็นโครงการที่มีได้มุ่งหวังกำไรหรือผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์แต่อย่างใด ดังจะเห็นได้ว่าราคาจำหน่ายของสารานุกรมไทยฯ ตั้งแต่เล่ม ๑ ในพ.ศ. ๒๕๑๖ จนถึงเล่มล่าสุด คือ เล่ม ๓๔ ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ ยังคงตรึงราคาเท่าเดิม เล่มละ ๒๕๐ บาท มาโดยตลอด ถึงแม้ว่าค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์จะเพิ่มสูงขึ้นมากแล้วก็ตาม ฉะนั้น การดำรงคงอยู่ของโครงการฯ จึงต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนอย่างแข็งขันจากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ในทุก ๆ ด้าน เพื่อสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงริเริ่มให้มีโครงการนี้ขึ้นเมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วมา

การมอบหนังสือฉบับพระราชทาน และการบริจาคหนังสือ

ก่อนครบวาระ ๔๐ ปี โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มอบหนังสือสารานุกรมไทยฯ ฉบับพระราชทาน และฉบับอื่นๆ ในโอกาสต่างๆ ดังนี้

๑. หนังสือสารานุกรมไทยฯ ที่จัดพิมพ์แล้วเสร็จ โครงการฯ มอบฉบับพระราชทานให้แก่โรงเรียนในระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งโครงการฯ ได้ถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดมา ตั้งแต่เล่ม ๑ - เล่ม ๒๕ โดยแบ่งเป็น

- โรงเรียนระดับประถมศึกษา ๓๑,๔๐๒ โรงเรียน
 - โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๖,๗๐๐ โรงเรียน
- (การจัดมอบเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยเริ่มตั้งแต่เล่ม ๓)

สำหรับการจัดพิมพ์สารานุกรมไทยฯ ตั้งแต่เล่ม ๒๖ เป็นต้นไป โครงการฯ มอบเพิ่มเติมเป็น ๗,๕๐๐ เล่ม เพื่อร่วมเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๕ พรรษา และมอบเพิ่มเติมเป็น ๘,๐๐๐ เล่ม เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในเล่ม ๓๒ เป็นต้นไป

๒. พุทธศักราช ๒๕๓๐ เป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา โครงการฯ มอบหนังสือฉบับพระราชทาน เพิ่มจาก ๔,๐๐๐ เล่ม เป็น ๖,๐๐๐ เล่ม เป็นการมอบเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน

๓. พุทธศักราช ๒๕๓๑ มีการจัดพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติ ๔๒ ปี ๒๓ วัน โครงการฯ มอบหนังสือฉบับพระราชทานให้แก่โรงเรียน วัด และวัดไทยในต่างประเทศ จำนวน ๔๕,๐๐๐ เล่ม

๔. พุทธศักราช ๒๕๓๔ เป็นปีที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา โครงการฯ จัดทำสารานุกรมไทยฯ ชุดพิเศษ (ชุด สร.) ประกอบด้วยสารานุกรมไทยฯ ๕ เล่ม คือ เล่ม ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕ และ ๑๖ จำนวน ๓,๗๐๐ ชุด โดยได้มอบให้แก่โรงเรียนในระดับชั้นต่างๆ ที่ยังไม่เคยได้รับสารานุกรมไทยฯ ทั่วประเทศ คือ ๑) โรงเรียนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ๒) โรงเรียนนานาชาติ ๓) โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ๔) โรงเรียนอาชีวศึกษา และ ๕) โรงเรียนพระปริยัติธรรม

๕. พุทธศักราช ๒๕๓๗ ในโอกาสที่โครงการสารานุกรมไทยฯ ดำเนินการมาได้ ๒๕ ปี โครงการฯ ได้เชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินซื้อสารานุกรมไทยฯ มอบให้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน ๑,๗๒๗ โรงเรียนทั่วประเทศ เพื่อให้โรงเรียนมีหนังสือสารานุกรมไทยฯ ครบชุด คือ เล่ม ๑ - ๑๘ ซึ่งโครงการฯ ได้จัดทำถึงเล่ม ๑๘ ให้แก่โรงเรียนต่างๆ โดยจัดประเภทของผู้บริจาค ดังนี้

- ผู้บริจาค ๒๕ ชุด
- ผู้บริจาค ๕๐ ชุด
- ผู้บริจาค ๑๐๐ ชุด
- ผู้บริจาค ๑๕๐ ชุด

(ผู้บริจาคชุดดังกล่าวจะได้เข้ารับพระราชทานของที่ระลึก)

๖. พุทธศักราช ๒๕๓๘ เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี (เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘) โครงการฯ ได้จัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

- โครงการฯ ได้จัดพิธีมอบหนังสือฉบับพระราชทานให้แก่โรงเรียนในระดับชั้นต่างๆ รวม ๖๐๐ สถานศึกษา ดังนี้

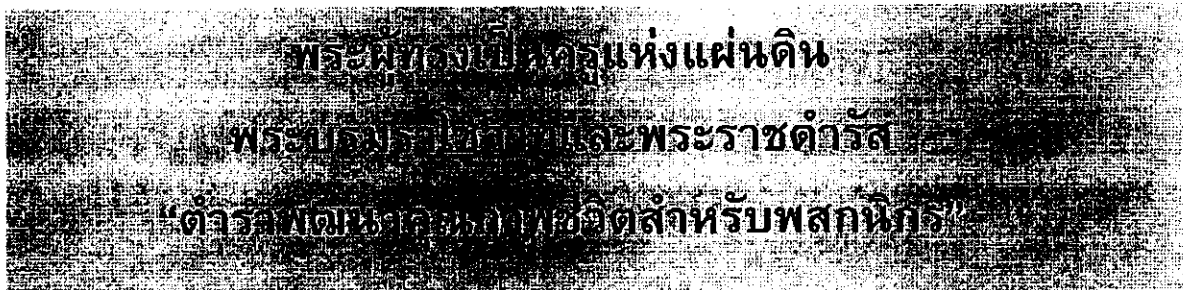
๑. ระดับมัธยมศึกษา	๔๓๖	โรงเรียน
๒. มหาวิทยาลัย	๔๕	แห่ง
๓. วิทยาลัย	๘๘	แห่ง
๔. สถาบันราชภัฏ	๓๑	แห่ง

โดยพิธีมอบจัดที่โครงการสารานุกรมไทยฯ หอรัษฎากรพิพัฒน์ ในพระบรมมหาราชวัง เดือน
ละ ๕๐ แห่ง เป็นระยะเวลา ๑ ปี รวมสถานศึกษาที่ได้รับมอบหนังสือ ๖๐๐ แห่ง นับเป็นครั้งแรกที่
สถานศึกษาทุกระดับในประเทศไทยได้รับหนังสือสารานุกรมไทยฯ ฉบับพระราชทาน

๗. พุทธศักราช ๒๕๔๒ อันเป็นปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระ
ชนมพรรษา ๗๒ พรรษา และในปีเดียวกันนี้ เป็นปีที่โครงการสารานุกรมไทยฯ ได้ดำเนินงานมา ๓๐
ปี โครงการฯ ได้จัดกิจกรรม ได้แก่

- เชิญชวนผู้มีจิตศรัทธา บริจาคเงินรายละ ๕๐,๐๐๐ บาท โดยเสด็จพระราชกุศล ตามพระ
บรมราโชบาย เพื่อซื้อสารานุกรมไทยฯ มอบให้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศที่ได้รับฉบับ
พระราชทานเพียง ๔ - ๕ เล่ม เพิ่มเติมให้ครบชุด มีผู้บริจาคจำนวน ๗๓ ราย

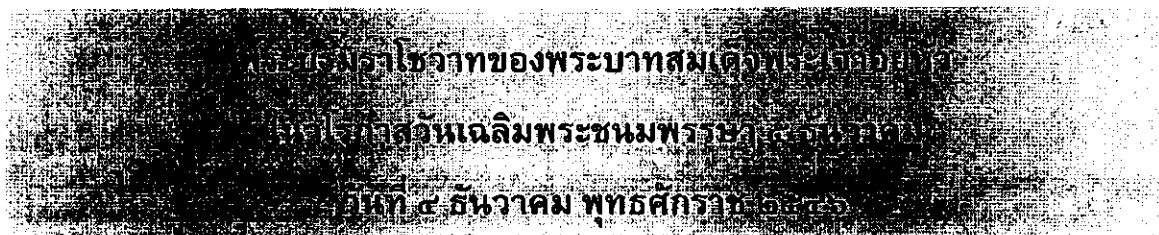
๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติหน้าที่ครูที่ดีต่อศิษย์ ทุกเวลา ทุกสถานที่ และทุกโอกาสผ่านการทรงงาน พระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสในวโรกาสต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ได้จัดพิมพ์ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๓ - ๒๕๔๘ ในบางส่วน เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสไว้มากถึง ๒,๑๔๒ องค์

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแก่พลสกนิกรชาวไทยไว้เป็นจำนวนมาก เป็นสิ่งที่มีคุณค่านับอเนกอนันต์ เป็นตำราการสอนของครู การเรียนรู้ของผู้เรียน ตำราการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลสกนิกรชาวไทย และของมนุษยชาติ เพื่อที่พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อาทิ

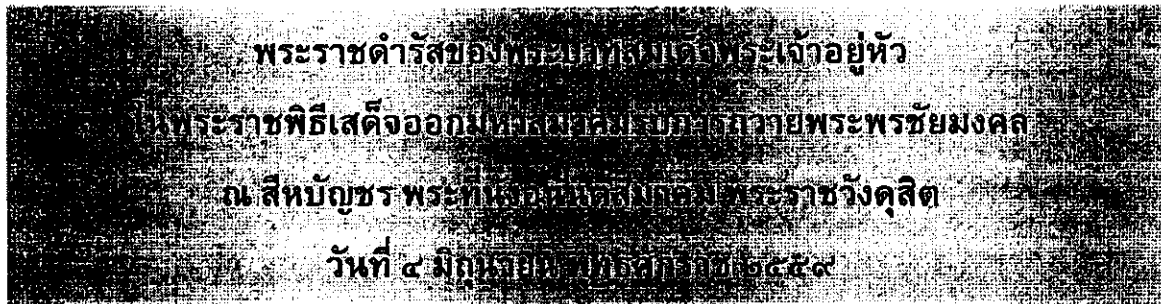

“ข้าพเจ้าเองเรียนในชีวิตที่เรียนตั้งแต่เด็ก เริ่มต้นที่เมืองไทย เข้าอนุบาล ๓-๔ ขวบ จนกระทั่งถึงเข้าโรงเรียนอายุ ๕ ขวบ แต่ไม่ได้เรียนต่อในเมืองไทย เพราะต้องตามเสด็จไปต่างประเทศ (สวิตเซอร์แลนด์) เข้าโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๖ ขวบถึง ๗ ปี ไปอยู่โรงเรียนอนุบาลถึงมัธยม พยายามศึกษาในหลักสูตรของโรงเรียนที่เขามิ นับว่าสัดส่วนของเขาดี ทำให้คิด เขาสนับสนุนให้คิด ไม่ใช่สมัยนี้ เมืองไทยเขาหาว่า ครูบังคับนักเรียนสอนครู ซึ่งเป็นไปไม่ได้ เพราะเด็กเพิ่งเกิด เพิ่งเห็นโลก จะสอนครูอย่างไร

แต่ครูบางคนสอนไม่เป็น รัฐมนตรีบางคนก็สอนไม่เป็น แต่ถ้าสอนให้ถูกหลัก จะทำให้เด็กสอนครูได้ ซึ่งไม่ใช่เด็กสอนครู แต่เด็กเกิดมีปัญหาอะไร ยอมให้เด็กพูดขึ้นมา เอ๊ะ...นี่อะไร เท่ากับสอนครู ถ้าร้องขึ้นมาว่า เอ๊ะ...นี่อะไร โดยมากครูจะโกรธ ดูถูกครูหรือ ครูก็จะทำโทษ หมายความว่า ปฏิรูปการศึกษาให้เด็กเกิดสงสัยได้ อย่าไปนึกว่าสงสัยครู หรือสงสัยอธิบดี ปลัดกระทรวง ผู้ช่วยรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการ รัฐมนตรีว่าการ ถ้าเด็กร้องขึ้นมา เอ๊ะ...นี่อะไร ฟังเขา อันนี้ที่หมายถึง ฟังเด็ก เพราะความที่เด็กไม่ใช่เขาเรียนรู้มา แต่บางคนเขามีความคิดที่แปลก ๆ แหวกแนว เมื่อแหวกแนว ร้องเอ๊ะ...ก็ฟังเขา

การที่บอกอย่างนี้ เพราะประสบการณ์ของตัวเอง เมื่อเด็ก ๆ ไปร้องเอ๊ะ...ทำไมเป็นอย่างนั้น ครูก็ดี ครูฝรั่งเขาบอกว่า เขาอธิบายว่า เอ๊ะนี่คืออะไร เราพอใจ ก็สนใจต่อไป ที่ร้องเอ๊ะ เขาไม่ได้สอนในโรงเรียนอย่างประวัติศาสตร์ เขาสอนเรื่องที่เดี๋ยวนี้อมีปัญหา เมโสโปเตเมีย เขาสอนเพียงเล็กน้อย เราไปสนใจเมโสโปเตเมีย ก็คืออิรัก ที่เป็นเมโส แปลว่า ระหว่างโปเตเมียคือแม่น้ำ คือแม่น้ำสองแม่น้ำ ไทกริสกับยูเฟรติสเจริญมากสมัยนั้น เขาก็สอน แต่ว่าบางเมืองที่สำคัญพอ ๆ กัน เวลานั้นเป็นเวลา ๗๐ ปีแล้ว เมื่อ ๔๐ ปีก่อน ที่ฝรั่งยังไม่ได้ศึกษาดี ยังไม่ได้สอน....

ถ้าเด็กสอนครู อันนี้ไม่ก้าวหน้า ครูดี ๆ ยังมี... ฯลฯ ”

วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ออกสีหบัญชร ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชทานวโรกาสให้พระบรมวงศานุวงศ์ อองคมนตรี เลขาธิการพระราชวัง ราชเลขาธิการ สมาชิกราชสกุล และสตรีผู้มีบรรดาศักดิ์ และพสกนิกร เข้าเฝ้าฯ ทูลละอองธุลีพระบาท ถวายชัยมงคล เนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ในการเสด็จออกสีหบัญชรครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสต่อพสกนิกร ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางมหาสมาคม พร้อมพรั่งด้วยบุคคลจากทุกสถาบันในชาติ ตลอดจนประชาชนชาวไทย ขอขอบใจในคำอำนวยพรและการเฉลิมฉลองยิ่งใหญ่ ที่ทุกคนตั้งใจจัดให้ข้าพเจ้าเป็นพิเศษ ทั้งรัฐบาลได้จัดงานครั้งนี้ได้เรียบร้อยและงดงาม น้ำใจไมตรีของประชาชนชาวไทยที่ร่วมกันแสดงออกทั่วประเทศ รวมทั้งที่พร้อมเพรียงกันมาในวันนี้ น่าปลาบปลื้มใจมาก เพราะแต่ละคนได้แสดงออกและตั้งใจมาด้วยความหวังดีจากใจจริง จึงขอขอบใจทุก ๆ คน จิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี และความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกคน ทุกฝ่าย ทำให้ข้าพเจ้าเห็นแล้วมีกำลังใจมากขึ้น นึกถึงคุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกัน รักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง...”

๕

บทที่ ๕ ผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

โดยสรุปแล้วพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีใช้เพียงพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ ที่ทรงดำรงในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเป็นแบบอย่างอันสมบูรณ์แก่พสกนิกรเท่านั้น หากแต่พระราชภารกิจทุกพระราชภารกิจของพระองค์ คือ พระราชภารกิจต้นแบบที่ดีงามของความเป็นครูทั้งสิ้น เพราะถึงแม้พระองค์จะมีได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงสอนหนังสือเหมือนครูในระบบอื่นๆ แต่พระองค์ทรงทำหน้าที่ของครูมาในทุกช่วงของพระชนมายุ ทรงเป็นครูของพสกนิกรทุกหมู่เหล่าที่ทรงให้การอบรมปมเพาะทั้งเรื่องชีวิต การศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ครอบคลุมสมบูรณ์ในทุกมิติของชีวิต

พระองค์พระราชทานแนวพระราชดำริ ในเรื่องหน้าที่ของครูไว้อย่างชัดเจนว่า “หน้าที่ของครู คือ การสร้างเสริมรากฐานอันแข็งแกร่ง สมบูรณ์ให้แก่เยาวชน ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและความรู้ความฉลาด และที่สำคัญที่สุดจะต้องฝึกอบรมให้รู้จักความรับผิดชอบชีวิต รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผลและรู้จักสร้างสรรค์ตามแนวทางที่สุจริต ยุติธรรม” (๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๕)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายของการสอนว่า การสอน คือ การอบรมสั่งสอน ให้คนได้เรียนรู้ เพื่อที่สามารถทำงานสร้างตัวและดำรงตนให้เป็นหลักเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ ทรงเป็นครูของแผ่นดินที่มีได้หมายเฉพาะผู้ที่เป็นพสกนิกรในแผ่นดินไทยเท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมครอบคลุมได้ถึงมนุษยชาติในแผ่นดินของโลกที่ได้ให้น้อมนำหลักคิด หลักวิชา หลักปฏิบัติของพระองค์ไปปรับประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตจนประสบความสำเร็จ

พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีใช้เพียงแค่พระราชกรณียกิจความเป็นพระมหากษัตริย์เท่านั้น กรรที่พระองค์ทรงมีพระเกียรติยศ ขจรขจายเป็นที่เทิดทูนในอนุอารยประเทศ เป็นเพราะพระราชกรณียกิจของ

พระองค์ที่ทรงปฏิบัติ มิใช่เป็นเพียงหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ดังที่กล่าวแล้ว หากแต่ยังทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจความเป็นครูของมนุษยชาติ ด้วยการทรงงานที่เป็นนวัตกรรมสำหรับมนุษยชาติในฐานะพระผู้ทรงเป็นครูของแผ่นดิน ที่ไม่มีพรมแดนใดๆ เข้ามาเป็นอุปสรรคขวางกั้นสิ่งที่เป็นวิทยาทานให้แก่มนุษยชาติได้นำไปพัฒนาศักยภาพของตนเอง ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกและพระองค์เดียวของโลกที่องค์การสหประชาชาติทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (UNDP Human Development Live Time Achievement Award) โดยนายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ และนางแนน อันนัน ภริยา ได้เดินทางเยือนราชอาณาจักรไทยอย่างเป็นทางการ ในฐานะแขกของรัฐบาล ในระหว่างวันที่ ๒๕-๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP Human Development Live Time Achievement Award) แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระปรีชาสามารถและพระราชกรณียกิจ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของพสกนิกรไทยมาโดยตลอดรัชสมัย

รางวัลที่ทูลเกล้าฯ ถวายครั้งนี้เป็นรางวัลเกียรติยศที่ริเริ่มขึ้นใหม่โดยสหประชาชาติในปีนี้ เพื่อเกิดพระเกียรติเป็นกรณีพิเศษ ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ซึ่งพระองค์ทรงเป็นผู้ที่ได้รับการถวายรางวัลเกียรติคุณภาพนี้เป็นพระองค์แรกของโลก

นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้กล่าวสุนทรพจน์สดุดีพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า นับเป็นเกียรติอันยิ่งใหญ่สำหรับองค์การสหประชาชาติที่ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล “ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์” แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับสหประชาชาติ พิธีมอบรางวัลนี้มีความหมายสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นครั้งแรกที่มีการจัดทำรางวัลเกียรติยศเพื่อมอบแด่บุคคลดีเด่นที่ได้อุทิศตนตลอดช่วงชีวิตและสร้างผลงานอันดีเป็นที่ประจักษ์ ไม่มีสิ่งอื่นใดอีกแล้วที่จะยิ่งใหญ่ไปกว่าการพัฒนาคนภายใต้แนวทางของพระองค์

นวัตกรรมที่ทรงศึกษาค้นคว้าทดลองพัฒนาจนกลายเป็นคุณูปการแก่
มนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นกังหันน้ำชัยพัฒนา ฝายหลวง โครงการแก้มลิง เกษตรทฤษฎี
ใหม่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ นั้น นับเป็นผลงานของพระมหากษัตริย์
ที่ทรงเป็นครูของศิษย์ ครูของครู และของมนุษยชาติต่อเนื่องมาตลอดมาจนถึงกาล
ปัจจุบัน

ขอพระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดินจงทรงพระเจริญ

ภาคผนวก ๑

๑.๑ รายชื่อโรงเรียนร่มเกล้า

๑.๒ รายชื่อโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

๑.๓ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ

รายชื่อโรงเรียนร่มเกล้า จำนวน ๑๔ โรงเรียน

๑. โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร
๒. โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
๓. โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
๔. โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
๕. โรงเรียนร่มเกล้าบ้านชมเจริญ อำเภอปากชม จังหวัดเลย
๖. โรงเรียนร่มเกล้าปราจีนบุรี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
๗. โรงเรียนร่มเกล้ากาญจนบุรี อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
๘. โรงเรียนร่มเกล้าเขาค้อ เพชรบูรณ์ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
๙. โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
๑๐. โรงเรียนร่มเกล้าวัฒนานคร สระแก้ว รัชมังคลาภิเษก จังหวัดสระแก้ว
๑๑. โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
๑๒. โรงเรียนร่มเกล้า ๒ อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
๑๓. โรงเรียนร่มเกล้า จังหวัดเลย
๑๔. โรงเรียนร่มเกล้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายชื่อโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน ๔๔ โรงเรียน

๑. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช
๒. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑ อำเภอเหนือคลอง กระบี่
๓. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒ อำเภอเหนือคลอง กระบี่
๔. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓ อำเภอทุ่งตะโก ชุมพร
๕. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔ อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช
๖. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕ อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช
๗. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๖ อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช
๘. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๗ อำเภออ่อนพิบูลย์ นครศรีธรรมราช
๙. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๘ อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช
๑๐. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๙ อำเภอเขาชะเมา นราธิวาส
๑๑. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๐ อำเภอเขาชะเมา นราธิวาส
๑๒. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๑ อำเภอระโนด สงขลา

๑๓. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๒ อำเภอบ้านนาสาร สุราษฎร์ธานี
๑๔. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๓ อำเภอท่าปลา อุตรดิตถ์
๑๕. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๔ อำเภอเมือง หนองคาย
๑๖. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๕ อำเภอเชียงแสน เชียงราย
๑๗. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖ อำเภอบ้านดง มหาสารคาม
๑๘. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๗ อำเภอบ้านดง มหาสารคาม
๑๘. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๘ อำเภอบ้านดง มหาสารคาม
๒๐. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๙ อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช
๒๑. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๐ อำเภอท่าแซะ ชุมพร
๒๒. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๑ อำเภอแม่ลาน้อย แม่ฮ่องสอน
๒๓. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ อำเภอป่าซาง แม่ฮ่องสอน
๒๔. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๓ อำเภอเมืองไทย พิษณุโลก
๒๕. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๔ อำเภอชุม พะเยา
๒๖. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๕ อำเภอวังยาง แพร่
๒๗. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๖ อำเภอป่าซาง ลำพูน
๒๘. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๗ อำเภอโพธิ์ชัย หนองคาย
๒๘. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๘ อำเภอเขื่อนแก้ว บัณฑิต
๓๐. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๙ อำเภอเมือง ศรีสะเกษ
๓๑. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๐ อำเภอแม่สาย เชียงใหม่
๓๒. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ อำเภอแม่จัน เชียงใหม่
๓๓. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๒ อำเภอเมือง อุบลราชธานี
๓๔. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๓ อำเภอหนองม่วง ลพบุรี
๓๕. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๔ อำเภอปางมะผ้า แม่ฮ่องสอน
๓๖. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๕ อำเภอตะกั่วป่า พังงา
๓๗. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๖ อำเภอกระทุ่ม ภูเก็ต
๓๘. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๗ อำเภอเขาพนม กระบี่
๓๘. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๘ อำเภอเมือง ระนอง
๔๐. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๙ อำเภอระแงะ นราธิวาส
๔๑. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๐ อำเภอเมือง ปัตตานี

๔๒. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๑ อำเภอรามัน ยะลา
 ๔๓. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ อำเภอเมือง สตูล
 ๔๔. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๓ อำเภอหาทวี สงขลา

รายชื่อโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๓๓ โรงเรียน

๑. โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
๒. โรงเรียนทุ่งใหญ่เฉลิมราชอนุสรณ์ รัชมังคลาภิเษก กิ่งอำเภอทุ่งใหญ่ นครศรีธรรมราช
๓. โรงเรียนบางกล่ำวิทยา รัชมังคลาภิเษก กิ่งอำเภอบางกล่ำ สงขลา
๔. โรงเรียนเสวียดวิทยา รัชมังคลาภิเษก อำเภอท่าฉาง สุราษฎร์ธานี
๕. โรงเรียนนครชุมพิทยา รัชมังคลาภิเษก อำเภอนครไทย พิษณุโลก
๖. โรงเรียนศรีจันทร์วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอหล่มสัก เพชรบูรณ์
๗. โรงเรียนไกรในวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอกงไกรลาส สุโขทัย
๘. โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาลย์ รัชมังคลาภิเษก อำเภอเชียงทอง เชียงราย
๙. โรงเรียนดอยหลวง รัชมังคลาภิเษก อำเภอดอยหลวง เชียงราย
๑๐. โรงเรียนไตรเขต ประชาสามัคคี รัชมังคลาภิเษก อำเภอสองแคว น่าน
๑๑. โรงเรียนสาธิตกิจประชาสรรค์ รัชมังคลาภิเษก อำเภอเวียงสา น่าน
๑๒. โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมังคลาภิเษก อำเภอเมือง ลำปาง
๑๓. โรงเรียนน้ำพองพัฒนศึกษา รัชมังคลาภิเษก อำเภอน้ำพอง ขอนแก่น
๑๔. โรงเรียนเหล่าคามพิทยาลย์ รัชมังคลาภิเษก อำเภอเซกา หนองคาย
๑๕. โรงเรียนหนองยองพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอปากคาด หนองคาย
๑๖. โรงเรียนนาไหมพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอบ้านดุง อุดรธานี
๑๗. โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอนาเชือก มหาสารคาม
๑๘. โรงเรียนดงใหญ่พิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอวาปีปทุม มหาสารคาม
๑๙. โรงเรียนนาเยี่ยศึกษา รัชมังคลาภิเษก กิ่งอำเภอนาเยี่ย อุบลราชธานี
๒๐. โรงเรียนหนามแท่งพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอศรีเชียงใหม่ อุบลราชธานี
๒๑. โรงเรียนกกตูมประชาสรรค์ รัชมังคลาภิเษก อำเภอดงหลวง มุกดาหาร
๒๒. โรงเรียนโนนคูณวิทยาคาร รัชมังคลาภิเษก อำเภอกอนสาร ชัยภูมิ
๒๓. โรงเรียนนางแดดวังชมพูวิทยา รัชมังคลาภิเษก อำเภอหนองบัวแดง ชัยภูมิ
๒๔. โรงเรียนนรมย์บุรีพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอบ้านด่าน บุรีรัมย์

๒๕. โรงเรียนพอกพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอปรังค์กู ศรีสะเกษ
๒๖. โรงเรียนทุ่งไชยพิทยา รัชมังคลาภิเษก อำเภออุทุมพรพิสัย ศรีสะเกษ
๒๗. โรงเรียนรามวิทยา รัชมังคลาภิเษก อำเภอเมือง สุรินทร์
๒๘. โรงเรียนตาแดงวิทยา รัชมังคลาภิเษก อำเภอสังขะ สุรินทร์
๒๙. โรงเรียนไผ่ดำวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ฉะเชิงเทรา
๓๐. โรงเรียนสะตอวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอเขาสมิง ตราด
๓๑. โรงเรียนร่มเกล้าพัฒนานคร สระแก้ว รัชมังคลาภิเษก อำเภอวัฒนาคี สระแก้ว
๓๒. โรงเรียนรัชมังคลาภิเษก (บ้านนายอ) กิ่งอำเภอกาฬสินธุ์ โรงเรียนประดุม)
๓๓. โรงเรียนรัชมังคลาภิเษก บ้านโนนป่าเลา อำเภอน้ำยืน อุบลราชธานี โรงเรียนประดุม)

ภาคผนวก ๒

- ๒.๑ คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๘๒๕/๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา
- ๒.๒ หนังสือราชบัณฑิตยสถาน ที่ รถ ๐๐๐๔/๑๗/๙๖ เรื่อง การถวายพระราชสมัญญาเพื่อเฉลิมพระเกียรติ
- ๒.๓ รายงานการประชุมผู้บริหารองค์กรหลักกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๓

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ ๒๔/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา

ด้วยในวโรกาสวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นวันมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ คณะอนุกรรมการจัดงานวันครู พ.ศ.๒๕๕๔ กอปรด้วยความเห็นของที่ประชุมผู้บริหารองค์กรหลักกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๓ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาและดำเนินการขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายพระพรหมอภัยถวายพระราชสมัญญา เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระราชกรณียกิจด้านการศึกษา และในฐานะที่ทรงเป็นครูของแผ่นดิน

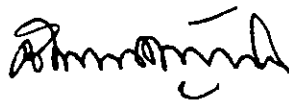
จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา โดยมี องค์ประกอบดังต่อไปนี้

๑. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการที่ปรึกษา
๒. ประธานกรรมการคุรุสภา	อนุกรรมการที่ปรึกษา
๓. ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ	ประธานอนุกรรมการ
๔. ท่านผู้หญิงอังกาบ บุญชัยวุฒิ	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. ศาสตราจารย์กิตติคุณสุมน อมรวิวัฒน์	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. รองศาสตราจารย์สุชุม เกลยทรัพย์	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๘. รองเลขาธิการสภาการศึกษา	อนุกรรมการ
๙. รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	อนุกรรมการ
๑๐. รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	อนุกรรมการ
๑๑. รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	อนุกรรมการ
๑๒. เลขาธิการคุรุสภา	อนุกรรมการ
๑๓. ประธานสภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ

๑๔. ประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์เปรี๊ญ กิจรัตน์พร	อนุกรรมการ
๑๖. นางสาวอรสุดา เจริญรัต	อนุกรรมการ
๑๗. นายบุญช่วย ทองศรี	อนุกรรมการ
๑๘. นายธนารักษ์ สมคณ	อนุกรรมการ
๑๙. นางปราณี ปราบรูป	อนุกรรมการ
๒๐. นายฉวัลย์ มาศจรัส	อนุกรรมการ
๒๑. นายนิรันดร์ สุขปรีดี	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้อำนวยการสำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๒๓. หัวหน้ากลุ่มเลขานุการสภาการศึกษา (นายวิระ พลอยครบุรี)	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๔. นายกวิน เสือสกุล	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. ผู้อำนวยการกลุ่มยกย่องวิชาชีพ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. นางสาวจุฑารัตน์ ประพศุทธิกุล	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่าการดำเนินงานจะแล้วเสร็จ

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายชินวรณ์ บุญเกียรติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ด่วนที่สุด

ที่ รด ๐๐๔๔/ร.น/๕๖

ราชบัณฑิตยสถาน
สนามเสือป่า เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การถวายพระราชสมัญญาเพื่อเฉลิมพระเกียรติ

เรียน เลขาธิการสภาการศึกษา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ ศธ ๐๓๐๒/๙๔๕๙๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้ราชบัณฑิตยสถานเสนอความเห็นเรื่องที่จะทรงศึกษาธิการดำริจะ
ขอพระราชทานหม่อมเกด้าย ถวายพระราชสมัญญา "พระผู้ทรงเป็นครูของแผ่นดิน" แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.
๒๕๕๔ ทั้งนี้ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระราชกรณียกิจด้านการศึกษาให้ปรากฏยังยืนสืบไป ความละเอียด
ดังอ้างถึง นั้น

ราชบัณฑิตยสถานพิจารณาแล้ว เห็นควรหม่อมเกด้าย ถวายพระราชสมัญญา "พระผู้ทรงเป็นครู
แห่งแผ่นดิน"

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวกนกวลี ขุฑัฒนยะ)

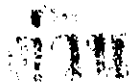
เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน

กองศิลปกรรม

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๖ ต่อ ๒๐๔๕, ๓๐๒๖

โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๔๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ rpub@royin.go.th

จ. นร ๐๑๐๘/ (๒๐๒๕)

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การถวายพระราชสมัญญาเพื่อเฉลิมพระเกียรติ

เรียน เลขาธิการสภาการศึกษา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ ศธ ๐๓๐๑/๔๔๕๘๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และ
ที่ ศธ ๐๓๐๑/๔๗๐๘๐ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอความเห็น กรณี
กระทรวงศึกษาธิการจะเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่อขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวาย
พระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสสมทวงศลเฉลิมพระชนม
พรรษา ๗ รอบ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในพระราชกรณียกิจด้านการศึกษา
ให้ปรากฏอย่างยิ่งยดไป ความแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมี
พระมหากรุณาธิคุณต่องานด้านการศึกษา ทรงสอนศิษย์ด้วยการสาธิต ทำให้ดู แสดงให้เห็น ดังจะเห็นได้จาก
โครงการสาธิต ทดลองต่างๆ โดยพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครอบคลุมทุกสาขา
เป็นบทเรียนที่มีค่ามหาศาล นอกจากนี้ ยังมีพระราชดำริริเริ่มโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อ
พัฒนาการศึกษาให้มีความเสมอภาคกันทั่วประเทศ ทั้งในระนาบโรงเรียน และนอกกระบบโรงเรียน เช่น โครงการ
ศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์ศึกษาพระราชนิเวศน์ โครงการสารานุกรม
ไทยสำหรับเยาวชน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น ซึ่งการจัดการศึกษาไทยควร
น้อมนำหลักการวิธีการที่พระราชทานมาเป็นแบบอย่างเป็นประทีปส่องทาง ดังนั้น กรณีการน้อมเกล้าฯ ถวาย
พระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสสมทวงศลเฉลิม
พระชนม พรรษา ๗ รอบ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ นั้น ถือเป็นแนวทางการ
พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นหน้าที่ของคนไทย ซึ่งสอดคล้องกับการเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงเห็นด้วยกับการน้อมเกล้าฯ ถวายพระราช
สมัญญาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรงค์ ปิณฑุกิจติก)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

โทร. ๐ ๒๖๒๔ ๔๔๗๔ โทรสาร ๐ ๒๖๔๒ ๕๓๒๒

www.identity.opm.go.th

รายงานการประชุม
ผู้บริหารองค์การบริหารการศึกษา
ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๓
วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๕.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ อาคารราชวัลลภ ชั้น ๒

รายนามผู้เข้าประชุม

๑.	นายชินวรณ์	บุญเกียรติ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	ประธาน
๒.	นางสาวนริศรา	ชวาลตันพิพัทธ์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	
๓.	นายเจลิยว	อยู่สิมารักษ์	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
๔.	ศ.พิเศษธงทอง	จันทรวงศ์	เลขาธิการสภาการศึกษา	
๕.	นายสุเมธ	แย้มนุ่น	เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	
๖.	นายชัยพฤกษ์	เสรีรัตน์	รองเลขาธิการฯ มาแทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	
๗.	นายประดิษฐ์	ระสิดานนท์	รองเลขาธิการฯ มาแทนเลขาธิการคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	
๘.	นางศิริพร	กิจเกื้อกูล	เลขาธิการ ก.ค.ศ.	
๙.	นายชัยยศ	อัมสุวรรณ	รองเลขาธิการฯ มาแทนเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	
๑๐.	นายพิชัย	แก้วสุวรรณ	ผชช. มาแทนผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน	
๑๑.	นางสาวจุไรรัตน์	แสงบุญนำ	หัวหน้าผู้ตรวจราชการ ศช.	
๑๒.	นางสุทศศรี	วงษ์สมาน	รองเลขาธิการสภาการศึกษา	เลขานุการฯ
๑๓.	นางสาวสุรัสสา	สุวพันธ์	หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี	ผู้ช่วยเลขานุการฯ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	ผศ.สืบแสง	พรหมบุญ	ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ	
๒.	นายสกล	เขมะพรรค	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	
๓.	นายวิระชัย	ถาวรทนต์	เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	
๔.	นายสุทธีชัย	จันทร์อารักษ์	ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	
๕.	นายวิมล	หอมยิ่ง	คณะทำงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	
๖.	นางสาวรุ่งนภา	จิตรโรจนรักษ์	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	

ผู้ชี้แจง

๑.	นายศัจธร	วัฒนมงคล	ผอ.สำนักกิจการพิเศษ สป.
----	----------	----------	-------------------------

๒.	นางสาววิณา	อัครธรรม	ผอ.สำนักวิชาการและมาตรฐาน สพฐ.
๓.	นางวิภารัตน์	รัตนเลิศนาวิ	ผอ.สำนักอำนวยการ สป.
๔.	นางสาวหรรษา	ทับสี	ผอ. กลุ่มวิเคราะห์นโยบายงบประมาณ สป.
๕.	นายสุรพล	เคยบรรจง	ผอ. กลุ่มประชาสัมพันธ์ สกสค.

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ประธาน กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ ดังนี้

๑. การชื่นชมผู้ทำความดี ตามที่ สพฐ. ได้มอบโล่ประกาศเกียรติคุณ ให้แก่ ค.ช. ศักรินทร์ สุขกลิ่น ซึ่งเป็นนักเรียนที่บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่สาธารณชนในช่วงเหตุการณ์ประสบอุทกภัยนั้น ถือเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมมอบนโยบายให้ทุกองค์กรหลักของ ศธ. ช่วยกันชื่นชมหากพบเจอนักเรียน นักศึกษา ครู คณาจารย์ที่ทำความดีให้เป็นที่น่าปรากฏด้วย

๒. โครงการ ศธ. พันฟูหลังน้ำลด ศธ. จะจัดกิจกรรมพันฟูหลังน้ำลดในภาคเหนือ ที่จังหวัด นครสวรรค์ ระหว่างวันที่ ๘-๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ สอศ. สพฐ. สอศ. กศน. สช. และทุกองค์กรหลักร่วมดำเนินการ และขอให้มีการช่วยเหลือครูที่ประสบภัยอย่างต่อเนื่องต่อไปด้วย

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒๘ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

รองเลขาธิการ สกส. (นางสุทธศรี วงษ์สมาน) เลขานุการที่ประชุม ขอแก้ไข หน้าที่ ๒ ข้อ ๒) ชื่อโรงเรียนจากวัดนางหลวง เป็นวัดคลองกุ่ม

จากนั้น ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง

๓.๑ การน้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา

รองเลขาธิการ สกส. (นางสุทธศรี วงษ์สมาน) รายงานต่อที่ประชุมว่า ตามที่ รมว.ศธ. ได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ นั้น

คณะอนุกรรมการฯ ซึ่งมีเลขาธิการสภาการศึกษา (ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ) เป็นประธาน ได้มีการประชุมและมีมติเห็นสมควรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระกรณียกิจด้านการศึกษา โดยน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” ทั้งนี้ ขั้นตอนในการดำเนินการก่อนเสนอเรื่องไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดวาระเข้าสู่การประชุมของ ค.ร.ม. จะต้องมีการประชุมเพื่อให้ความเห็นชอบในระดับกระทรวงผู้เป็นต้นเรื่องก่อน และหากจะดำเนินการให้ทันกำหนดเวลาวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๕๓ สมควรนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ ค.ร.ม. ในวันอังคารที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

จึงเรียนที่ประชุมผู้บริหารองค์กรหลัก ศธ. ในฐานะกระทรวงผู้เป็นต้นเรื่องเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นต่อไป

มติ

ที่ประชุมเห็นชอบตามที่อนุกรรมการฯ เสนอ

๓.๒ งบประมาณน้ำท่วม

นางสาวหรรษา ทับสี ผอ.กลุ่มวิเคราะห์นโยบายงบประมาณ สป. รายงานสรุปการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดจากเหตุอุทกภัย และวาทภัยของส่วนราชการ ของ ศธ. ว่า ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ศธ. ได้ขอใช้งบประมาณทั้งหมด ๓,๗๓๒.๗๕ ล้านบาท จำแนกเป็นงบกลาง ๑๗๖ ล้านบาท ทั้งนี้ ได้เสนอไปยังสำนักงบประมาณ ๒ ครั้ง รวม ๒,๗๕๕.๕๕ ล้านบาท และได้เสนอเพิ่มเติมไปอีก ๖๖๒.๗๑ ล้านบาท

สำหรับงบประมาณที่ขอใช้จำแนกตามหน่วยงาน ได้ดังนี้ ๑) สป. ๕๘๔.๓๖ ล้านบาท (สช. ๕๓๐.๓๘ ล้านบาท กศน. ๔๒.๗๔ ล้านบาท และสพย. ๑๑.๕๔ ล้านบาท) ๒) สพฐ. ๒,๔๗๕.๖๓ ล้านบาท ๓) สอศ. ๔๗๒.๑๕ ล้านบาท และ ๔) สกอ. ๒๐๐.๖๑ ล้านบาท

มติ

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ การจัดงานวันครู ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

นางวิภารัตน์ รัตนเลิศนาวิ ผอ. สำนักอำนวยการ สป. รายงานการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสสมทวงฉลองเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในภาพรวมสรุปได้ดังนี้

๑. สถานที่จัดงาน ได้แก่ ๑) ลานพระราชวังดุสิต จัดโดยรัฐบาล กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าภาพหลัก ๒) บริเวณหน้าศาลฎีกา จัดโดยมูลนิธิ ๕ ธันวาคมหาราช ๓) ทำน้าหน้าโรงพยาบาลศิริราช จัดโดยกระทรวงคมนาคม และ กระทรวงมหาดไทย และ ๔) หน้ากระทรวงศึกษาธิการ จัดโดยกระทรวงศึกษาธิการ

๒. การลงนามถวายพระพร สามารถลงนามได้ที่พระบรมมหาราชวัง พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ พระตำหนักทักษิณราชินิเวศน์ พระราชวังบางปะอิน พระราชวังสนามจันทร์ พระตำหนักประทับแรม อ.ปากพนัง และพระราชวังวังไกลกังวล

๓. การเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ บริเวณลานพระราชวังดุสิต ชื่อการจัดงาน แผ่นดินของเรา โดยจัดระหว่างวันที่ ๑-๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๘.๐๐ - ๒๔.๐๐ น.

โครงการแผ่นดินของเรา ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นโครงการที่ ศธ. รับผิดชอบสรุปได้ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส มหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ และ เพื่อให้ข้าราชการ ครู อาจารย์ นักเรียน และ นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ แสดงความจงรักภักดี

๒. กลุ่มเป้าหมาย ข้าราชการ ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง และกลุ่มเครือข่าย ร่วม ถวายพระพร แด่พ่อหลวงของแผ่นดิน จำนวน ๑๐ ล้านคน

๓. วัน เวลา และสถานที่จัดงาน ระหว่างวันที่ ๑-๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.

ณ บริเวณด้านหน้ากระทรวงศึกษาธิการ และบริเวณถนนลูกหลวง คลองผดุงกรุงเกษม

๔. กิจกรรม ประกอบด้วย ๑) การจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ การแสดงความจงรักภักดี โครงการพระราชดำริ อาทิ เศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรกรรมชาติดามพระราชดำริ ๒) การถวายเครื่องราช สักการะ และจุดเทียนชัยถวายพระพร และการถวายพระพรออนไลน์ และ ๓) การแสดงบนเวที อาทิ วงดนตรี ลูกทุ่งชิงช้าสวรรค์ และนักร้องลูกทุ่งรับเชิญ

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อ

๑. รับทราบการจัดงาน

๒. เรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๑) เป็นประธานเปิดงาน ในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๘.๐๐ น. และ ๒) เป็นประธานถวายเครื่องราชสักการะ และจุดเทียนชัยถวายพระพร ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๘.๐๐ น. ทั้งนี้ มีการถ่ายทอดสด ช่อง ๑๑ เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. และถ่ายทอดสด โทรศัพท์ร่วมการเฉพาะกิจ (พร้อมหน้าศาลฎีกา) เวลา ๑๘.๐๐ น.

๓. เชิญผู้บริหารและบุคลากรในสังกัดทุกท่านร่วมงาน ระหว่างวันที่ ๑ - ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. ณ บริเวณหน้ากระทรวงศึกษาธิการ และเป็นเจ้าภาพ ดังนี้ สป. วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ สพฐ. วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ศส. และ สกสศ. วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ สกอ. วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ และ สกส. วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ สำหรับวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ทุกหน่วยงานในสังกัด ศธ. เป็น เจ้าภาพร่วมกัน

รองเลขาธิการ สอศ. (นายประดิษฐ์ ระสีดำนนท์) รายงานการดำเนินงานในส่วนของ สอศ. ซึ่งเป็นเจ้าภาพจัดงาน ณ บริเวณถนนเลียบริมคลองผดุงกรุงเกษม จากเชิงสะพานมัจฉาวนถึงเชิงสะพานวิศกรรม นฤมาน ซึ่งจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เน้นแนวคิด “สวนของพ่อ” โดยจัด นิทรรศการในรูปแบบ “สวน” ภายใต้แนวพระราชดำริ อันเป็นต้นทางแห่งการอาชีพ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม เชื่อมโยงเข้ากับการจัดการเรียนการสอนและผลงานของอาชีวศึกษาที่แสดงถึง การตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ

กิจกรรมภายในงาน ประกอบด้วย

๑. “ปลูกกล้าไม้มงคล ๑๑ ล้านกล้า” มีการแจกกล้าไม้มงคลให้ประชาชนนำกลับไปปลูก เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสนองแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตัวอย่างกล้าไม่มั่งคั่งที่สามารถดูดซับก๊าซพิษ ช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อน เช่น เศรษฐีรับเงิน เศรษฐีเรือนใน เศรษฐีเรือนนอก เขียวหมื่นปี เข็มริมแดง แววมยุรา เดหลี พุด่าง กวักมรกต โกสน เป็นต้น

๒. ตลาดน้ำโบราณ โดยจำลองบรรยากาศของตลาดน้ำใจกลางกรุง มีท่าหน้าอำนวยความสะดวกในการซื้อขายสินค้า เน้นอาหารและขนมไทยโบราณ บริการเรือพายรับจ้างเพื่อให้ผู้มาร่วมงานได้ชมบรรยากาศของตลาดน้ำอย่างใกล้ชิด และการแสดงเพลงเรือโดยนักศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อสร้างความบันเทิงริมฝั่งคลอง

๓. R-Mart & R-Shop โดยออกร้านขายอาหารและผลิตภัณฑ์ของอาชีวศึกษาผสมผสานเข้ากับการจัดตกแต่งสวนในรูปแบบที่สอดคล้องกับประเภทกลุ่มร้านค้า ได้แก่ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ เบเกอร์รี่ น้ำดื่ม ร้านขายผักผลไม้ปลอดสารพิษ พร้อมรับประทาน ข้าวสาร ร้านขายต้นไม้ ร้านดอกไม้ ร้านห่อของขวัญ ร้านขายเสื้อผ้าเครื่องประดับ ร้านขายสินค้า OTOP ทั้งอุปโภค บริโภค เน้นของขวัญปีใหม่

๔. “ครึ่งชั่วโมง ครึ่งราคา” ลดราคาสินค้าร้อยละ ๕๐ ในช่วงเวลาพิเศษ ๓๐ นาทีของทุกวันๆ ละ ๒ รอบ เวลา ๑๒.๓๐-๑๓.๐๐ น. และ ๑๗.๐๐-๑๗.๓๐ น. (จำกัดจำนวนชิ้น/รอบ)

๕. อาชีวบริการ ได้แก่ Fix it Center เสริมความงาม สปาและนวดแผนไทย ๑๐๘ อาชีพ และฝึกสอนอาชีพระยะสั้น

๖. ถนนสายศิลปะ Art Street อาทิ เฟ้นภาพสามมิติบนพื้นผิวถนน โดยฝีมือนักศึกษาอาชีวศึกษา บริการถ่ายภาพที่ระลึก รอรับกลับได้ทันที การแสดงเปิดหมวก อาทิ มายากล เดิน B-Boy ละครใบ้ คนขายาว เป็นต้น รวมทั้งมีการออกร้านสาธิตและจำหน่ายผลงานศิลปะโดยฝีมือนักศึกษาอาชีวศึกษา

๗. กิจกรรมบนเวที มีรางวัล R Cheewa Music Award ให้แก่การประกวดวงดนตรีนักศึกษาอาชีวศึกษา การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน แฟชั่นโชว์เสื้อผ้าเครื่องประดับ และเครื่องหนัง รายการ R Direct และนำเสนอขายผลิตภัณฑ์และสิ่งประดิษฐ์ฝีมือนักศึกษาอาชีวศึกษาในรายล้อมเขา ผ่านรูปแบบที่สนุกสนาน

๘. มินิคอนเสิร์ตจากศิลปินชื่อดัง ทุกคืน ตั้งแต่เวลา ๒๐.๐๐-๒๑.๐๐ น.

๙. กิจกรรมอื่นๆ อาทิ การแสดงน้ำพุดนตรีเฉลิมพระเกียรติ และ R CHEEWA EYE'S

ทั้งนี้ จะมีการแถลงข่าว ในวันศุกร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ Lifestyles Hall สยามพารากอน โดย รมช.ศร. (นางสาวนริศรา ขวาลตันพิพัทธ์) แถลงข่าวการจัดงาน และนำชมกิจกรรมตัวอย่างที่นำมาจัดแสดง

มติ

ที่ประชุมเห็นชอบ

๔.๒ กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครั้งที่ ๒

นางสาววิณา อัครธรรม ผอ. สำนักวิชาการและมาตรฐาน สพฐ. รายงานต่อที่ประชุมถึงกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ภายใต้โครงการกระทรวงศึกษาธิการ รัก ห่วงใย ใส่ใจ นักเรียนทุกคน ดังนี้

๑. สรุปเยี่ยมบ้านครั้งที่ ๑ (สิงหาคม ๒๕๕๓) ผู้บริหารระดับสูง ศร. ได้ไปเยี่ยมบ้าน ๒๘๖ คน (ร้อยละ ๘๔ มีฐานะยากจน) โดยการช่วยเหลือเบื้องต้น ได้แก่ ทุนการศึกษา อาหารกลางวัน มอบเครื่องใช้ประจำวันและปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ผู้ปกครองรู้สึกอบอุ่น และอยากให้ดำเนินการต่อเนื่อง

๒. การเยี่ยมบ้านครั้งที่ ๒ (พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๕๓) สืบเนื่องจากที่ประชุมองค์กรหลัก ศร. ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓ ได้มอบนโยบายให้มีการเยี่ยมบ้านครั้งที่ ๒ โดยให้ สพฐ. เป็นเจ้าภาพหลัก และให้คัดเลือกนักเรียนยากจน ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเพื่อทำโครงการต่อเนื่อง “ศร. สร้างบ้านช่วยผู้ปกครอง” ประมาณ ๘๔ หลัง สพฐ. จึงได้แจ้งให้ สพม. และ สพป. สำรวจข้อมูล ตามเกณฑ์ ๔ ข้อ โดยขณะนี้ ได้รายงานมายัง สพฐ. มาแล้ว ๔๒ เขต ครอบคลุมนักเรียน ๒,๕๐๐ คน

สำหรับแผนการเยี่ยมบ้าน ครั้งที่ ๒ แบ่งออกเยี่ยมบ้าน ๒๓ สาย โดยระหว่างวันที่ ๑๗-๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนแล้ว ๑๒ สาย ใน ๑๕ จังหวัด (นักเรียน ๘๖ คน) ทั้งนี้ ที่ปรึกษา รมว.ศร. (นายสกล เขมะพรรค) และเลขานุการ รมว.ศร. (นายวิระชัย ถาวรทนต์) ได้ร่วมออกเยี่ยมบ้านนักเรียนแล้ว ๔ สาย (นักเรียน ๒๕ คน)

นอกจากนี้ รมว.ศร. มีกำหนดออกสายที่ ๑๔ จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่าง ๘-๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ สพฐ. จึงขอเชิญท่านผู้บริหาร ศร. และองค์กรหลักเลือกสายร่วมเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วย

ประธานกล่าวขอบคุณทุกองค์กรหลักที่ร่วมเยี่ยมบ้านนักเรียน พร้อมทั้งมอบนโยบายว่า การช่วยเหลือสร้างบ้านให้กับนักเรียนยากจนขอให้ดำเนินการโดยบูรณาการกับการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย โดยอาจขอความร่วมมือจากบุคคลและภาคเอกชนเพื่อร่วมบริจาคด้วย ทั้งนี้ ขอให้ สอศ. ช่วยจัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้านให้นักเรียนที่เคยดำเนินการแล้ว

หัวหน้าผู้ตรวจราชการ ศร. (นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนา) เสนอว่า ควรมีการจัดทำสรุปในภาพรวมของ ศร. เช่น ควรรวมจำนวนในส่วนของ สช. ซึ่งมีกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนเช่นกันด้วย

มติ

ที่ประชุมเห็นชอบ และมอบหมาย ดังนี้

๑. มอบ สพฐ. ดำเนินการ ดังนี้

๑) ประสานกับผู้บริหารองค์กรหลักเพื่อร่วมเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกสาย

๒) คัดเลือกและสร้างบ้านให้กับนักเรียนยากจน ๘๔ หลัง เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓) ประเมินผลและรายงานให้ทราบ เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำต่อไป

๒. มอบ ที่ปรึกษา รมว.ศร. (นายสกล เขมะพรรค) ประสานกับ สพฐ. เพื่อให้ได้จำนวนนักเรียน และค่าใช้จ่ายที่ชัดเจนโดยเร็ว

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

๕.๑ ความคืบหน้าการเตรียมงานมหกรรม ๕ ปี “สายใยรักแห่งครอบครัว”

นายศัชร วัฒนมงคล ผอ. สำนักกิจการพิเศษ สป. รายงานความก้าวหน้าการจัดงานมหกรรม “๕ ปีสายใยรักแห่งครอบครัว” ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการจัดมหกรรม “๕ ปีสายใยรักแห่งครอบครัว” เพื่อ ๑) เพื่อเกิดพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ ๒) เพื่อเผยแพร่พระกรณียกิจของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ และ ๓) เพื่อประสานพลังหน่วยงานภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสายใยรักแห่งครอบครัวอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ระยะเวลาและสถานที่ จัดงานระหว่างวันที่ ๗-๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๐๐-๒๐.๐๐ น ณ ฮอลล์ ๗ และ ๘ ศูนย์การแสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

พิธีเปิด จะมีขึ้นในวันอังคารที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๐๐ น. (ถ่ายทอดสดสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑) โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ และพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ เสด็จเป็นองค์ประธาน

นอกจากนี้ ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๐๐ น. จะจัดพิธี “สู่ข้าวเอาขวัญ” เนื่องในโอกาสวันประสูติของพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ โดยภาคีเครือข่ายสมาชิกโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว พร้อมบันทึกภาพไว้กราบทูลถวาย ขอเชิญทุกท่านร่วมงาน

รูปแบบการจัดงาน ประกอบด้วย ๑) นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ๒) นิทรรศการแสดงผลงานการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายในการกิจโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว และ ๓) ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสมาชิก ทั้งนี้ ศธ. กำหนดจัดประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงาน ในวันพุธที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ และแถลงข่าววันเดียวกัน เวลา ๑๕.๓๐ น. ณ ศาลา ๑๐๐ ปี บริเวณสระน้ำ หน้า สพฐ. ๓

การประชาสัมพันธ์ ศธ. ได้มอบหมายให้บริษัทเวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์

จึงต้องขอความร่วมมือ จากทุกหน่วยงาน ดังนี้

๑. การเข้าร่วมงาน ขอให้จัดบุคลากร ครู นักเรียน นักศึกษาเข้าร่วมงานในรูปแบบของการทัศนศึกษาได้เรียนรู้จากนิทรรศการ ทุกวัน โดยขอให้เป็นการไปราชการ ซึ่งเมื่อผ่านการเรียนรู้แล้ว (แรลลี่) จะมีเกียรติบัตร หรือธงผ้าให้

๒. กรณีหน่วยงานที่ไม่มีสถานศึกษา ขอให้จัดบุคลากรเข้าร่วมงานทุกวัน เช่นกัน (ไปราชการ)
การส่งเสริมการขาย

๓. การสนับสนุนคู่มือ โดย สป. ได้เตรียมจัดทำคู่มือ เพื่อนำไปซื้อของในงาน จำนวน ๒,๐๐๐ ชุด ๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท ขอให้ทุกหน่วยงานรับคู่มือตามที่จัดสรรให้ และนำเงินส่งฝ่ายเลขานุการ ภายในวันศุกร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

๒. การประมูลร้านค้า (ทำบุญสองต่อ) ภายในงานจะมีร้านค้าของสมาชิกโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว นำผลิตภัณฑ์มาจำหน่าย เพื่อเป็นการเพิ่มยอดขาย ขอให้หน่วยงานพิจารณาประมูลร้านค้า แล้วแจ้งความประสงค์ที่จะมอบของที่ประมูลไปยังสถานศึกษาใด

ประธานขอให้ทุกองค์กรหลักที่มีสถานศึกษาในสังกัดให้จัดนักเรียนเข้าร่วมงาน และขอให้ทุกองค์กรใน ศร. อนุญาตให้ข้าราชการเข้าร่วมงานโดยไม่ถือเป็นวันลา รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมการประมูลสินค้าของโครงการฯ ด้วย

มติ

ที่ประชุมรับทราบ และมอบ สป. วางแผนการประชาสัมพันธ์ และแจ้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้จำนวนผู้ร่วมงานเป็นไปตามเป้าหมาย

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

๖.๑ ความคืบหน้าการปฐมนิเทศข้าราชการครูบรรจุใหม่

นายสุรพล เคยบรรจง ผอ. กลุ่มประชาสัมพันธ์ สกสค. รายงานต่อที่ประชุมว่า สืบเนื่องจากที่ประชุมผู้บริหารองค์กรหลัก ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เห็นชอบหลักการในการขยายผลการจัดปฐมนิเทศข้าราชการครูบรรจุใหม่ในส่วนภูมิภาคนั้น สกสค. กำหนดจัดกิจกรรมปฐมนิเทศข้าราชการครูบรรจุใหม่ในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงเรียนผู้บริหารองค์กรหลักเพื่อทราบ

ในการนี้ ประธาน มอบนโยบายให้เดือนมกราคมตลอดทั้งเดือนเป็นเดือนแห่งคุณภาพครู โดยให้การปฐมนิเทศข้าราชการครูใหม่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาคุณภาพครูด้วย ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมควรมีการบูรณาการทั้งระบบ โดยอาจจัดเป็นชุดกิจกรรม สำหรับกิจกรรมระดมทุนกองทุนครูของแผ่นดิน หากเป็นไปได้ควรจัด ๓ วัน และให้มีการถ่ายทอดสดเพื่อให้ภาคเอกชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริจาคและสนับสนุนกองทุน

มติ

ที่ประชุมรับทราบ และมอบหมาย ดังนี้

๑. มอบ สป. ประสานการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ อาทิ งานวันครู กองทุนครูแห่งแผ่นดิน เป็นต้น

๒. มอบหมายเจ้าภาพหลักในแต่ละประเด็น ดังนี้

๑) สกสค. ดูแลประเด็นการผลิตครู

- ๒) สพฐ. และ สอศ. ดูแลประเด็นการพัฒนาครูทั้งระบบ
- ๓) ก.ค.ศ. ดูแลประเด็นการพัฒนาระบบค่าตอบแทนครู
- ๔) กุรุสภา ดูแลประเด็นการพัฒนามาตรฐานและวิชาชีพครู
- ๕) สกสศ. ดูแลประเด็นการสร้างขวัญ และกำลังใจครู
- ๖) ก.ค.ศ. และ สกสศ. ดูแลประเด็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู
- ๗) สกศ. ดูแลภาพรวมในฐานะรับผิดชอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

๓. มอบฝ่ายเลขานุการที่ประชุมผู้บริหารองค์กรหลักและสำนักงานรัฐมนตรีประสาน
ผู้รับผิดชอบเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการจัดกิจกรรมข้างต้น

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๐๐ น.

นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์
ผู้จรรายงานการประชุม

นางสาวสุรัสสา สุวพันธ์
นางสุทธศรี วงษ์สมาน
นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม